

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra geografie

Simona JARMAROVÁ

**KULTURNÍ POTENCIÁL ROZVOJE
MAS MORAVSKÁ CESTA**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Mgr. Miloslav ŠERÝ, Ph.D.

Olomouc 2016

Bibliografický záznam

Autor (osobní číslo):	Simona Jarmarová (R13035)
Studijní obor:	Regionální geografie
Název práce:	Kulturní potenciál rozvoje MAS Moravská cesta
Title of thesis:	Cultural potencial of development of MAS Moravian way
Vedoucí práce:	Mgr. Miloslav ŠERÝ, Ph.D.
Rozsah práce:	51 stran, 8 vázaných příloh
Abstrakt:	<p>Bakalářská práce se zabývá zhodnocením kulturního potenciálu rozvoje MAS Moravská cesta. Součástí práce je také charakteristika sledované oblasti. K posouzení kulturního potenciálu práce vychází z teoretických poznatků o aspektech kultury a z analýzy kulturních událostí. Závěrečná část obsahuje analýzu vlivu institucionálního financování na rozvoj kulturního potenciálu. Hlavním výsledkem je zhodnocení kulturních podmínek sledovaného území.</p>
Klíčová slova:	MAS Moravská cesta, kulturní potenciál, analýza, kultura
Abstract:	<p>This bachelor thesis deals with the evaluation of the cultural prospect of the development of MAS Moravian way. The thesis is based on the theoretical findings of cultural aspects and on the analysis of cultural potential. One part of the thesis is a characteristic of the observed area, and the final part includes an analysis of the impact of the institutional funding for developing the cultural potential. The main goal of the thesis was to evaluate culture conditions of the observed area.</p>
Keywords:	MAS Moravian way, cultural potencial, analysis, culture

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně pod vedením Mgr. Miloslava Šerého, Ph.D. a za pomoci pramenů, které jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů a literatury.

.....

V Olomouci dne

.....

Podpis autora

Ráda bych tímto poděkovala vedoucímu bakalářské práce Mgr. Miloslavu Šerému, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady a připomínky, které pomohly při tvorbě této práce. Zároveň děkuji Bc. Haně Vogelové za poskytnutí cenných materiálů. A v neposlední řadě děkuji své rodině za podporu v průběhu mého studia.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
Přírodovědecká fakulta
Akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Simona JARMAROVÁ**
Osobní číslo: **R13035**
Studijní program: **B1301 Geografie**
Studijní obor: **Regionální geografie**
Název tématu: **Kulturní potenciál rozvoje MAS Moravská cesta**
Zadávací katedra: **Katedra geografie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem bakalářské práce je zhodnocení kulturního potenciálu rozvoje MAS Moravská cesta. Součástí práce bude analýza kulturních událostí daného regionu a zhodnocení institucí podílejících se na kulturním rozvoji. Práce bude také obsahovat analýzu čerpání dotačních prostředků pro oblast kultury, jejich využití v minulosti, popřípadě možnost využití do budoucna. Metodicky bude práce vycházet z rozhovorů s činiteli v oblasti kultury v daném regionu, dále z využití dostupných agregovaných dat a rešerše relevantní literatury.

Rozsah grafických prací: Podle potřeb zadání

Rozsah pracovní zprávy: 5 000 - 8 000 slov

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

HEŘMANOVÁ, Eva a Pavel CHROMÝ. Kulturní regiony a geografie kultury: kulturní realie a kultura v regionech Česka. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2009, 348 s. ISBN 978-80-7357-339-3.

PATOČKA, Jiří a Eva HEŘMANOVÁ. Lokální a regionální kultura v České republice: kulturní prostor, kulturní politika a kulturní dědictví. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008, 199 s. ISBN 978-80-7357-347-8.

WOKOUN, René, ed., MATES, Pavel, ed. a COGAN, Rudolf. Management regionální politiky a reforma veřejné správy. Praha: Linde, 2006. 351 s. ISBN 80-7201-608-3.

WOKOUN, René. Regionální rozvoj a jeho management v České republice. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2007, 244 s. ISBN 978-80-245-1301-0.

BLAŽEK, Jiří a David UHLÍŘ. Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace. Vyd. 2., přeprac. a rozš. Praha: Karolinum, 2011, 342 s. ISBN 978-80-246-1974-3.

PERLÍN, R., KUČEROVÁ, S., KUČERA, Z. (2010): Typologie venkovského prostoru Česka. Geografie, 115, č. 2, s. 161187. (VaV WD01-01-07-1, VZ MSM 0021620831)

Folklor: časopis Folklorního sdružení ČR

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Miloslav Šerý, Ph.D.

Katedra geografie

Datum zadání bakalářské práce: 18. června 2015

Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2016

L.S.

prof. RNDr. Ivo Frébort, CSc., Ph.D.
děkan

doc. RNDr. Zdeněk Szczyrba, Ph.D.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 18. června 2015

Obsah

1	ÚVOD A CÍLE PRÁCE	9
2	REŠERŠE LITERATURY A METODIKA PRÁCE	11
3	GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA RURÁLNÍ OBLASTI MAS MORAVSKÁ CESTA	13
3.1	Fyzickogeografická charakteristika	16
3.2	Socioekonomická charakteristika.....	16
4	KULTURNĚ-HISTORICKÝ VÝVOJ	19
4.1	Vývoj do roku 1848	19
4.2	Vývoj po roce 1848 do současnosti.....	20
5	KULTURA	21
5.1	Lokální a regionální kultura	21
5.2	Prvky lokální kultury	21
5.2.1	Hmotné prvky.....	22
5.2.2	Nehmotné prvky.....	25
6	ANALÝZA KULTURNÍCH UDÁLOSTÍ	31
6.1	Infrastruktura	31
6.2	Aktéři kulturních událostí.....	32
6.3	Kulturní události	34
6.3.1	Nadregionální události	34
6.3.2	Regionální události.....	36
6.3.3	Lokální události	36
7	INSTITUCIONÁLNÍ FINANCOVÁNÍ KULTURNÍHO ROZVOJE	40
7.1	Přehled projektů realizovaných MAS MC ve strategickém období 2007–2013.....	40
7.2	Projekty spolupráce	43
8	ZÁVĚR	44
9	SUMMARY	46
10	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	47
	PŘÍLOHY	52

Seznam použitých zkratk

ČR	Česká republika
ČSR	Československá republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EU	Evropská unie
HB	Hanácké Benátky
CHKO	Chráněná krajinná oblast
KD	Kulturní dům
KOS	Kulturně Omělecké spolek
MAS MC	Místní akční skupina Moravská cesta
MK	Městský klub
NPÚ	Národní památkový ústav
OK	Olomoucký kraj
ŘNR	Řád německých rytířů
SDH	Sbor dobrovolných hasičů
SLDB	Sčítání lidu, domů a bytů
TIC	Turistické informační centrum

1 ÚVOD A CÍLE PRÁCE

V současné době, kdy dochází k prohlubování globalizace a globalizačních procesů, jsou významně ovlivňovány socioekonomické znaky obyvatelstva. Dochází ke snižování identifikace a integrace obyvatelstva s lokální kulturou v jednotlivých kulturních regionech. Proto je v posledních letech přikládán velký význam kultuře, a to především na lokální a regionální úrovni, právě tyto stupně kultury nejvíce posilují regionální identitu obyvatel a tvoří určitý obraz regionu (*Marková a Boruta 2012*).

Kultura je důležitým prvkem podílejícím se na regionálním rozvoji, má spojení s mnoha socioekonomickými obory, které zásadně ovlivňuje, např. cestovní ruch. Rovněž nesmíme opomenout její ekonomický přínos do místního hospodářství. Tudíž je pokládáno za důležité, aby byla udržována a chráněna nejen tradiční kultura venkovských regionů, ale rovněž musíme brát v potaz i nové moderní vlivy, které určují současný rozvoj kultury. Vzhledem k tomu, že MAS Moravská cesta (dále jen MAS MC) leží v rurální oblasti, potýká se stejně jako většina venkovských regionů v České republice s řadou trendů, nepříznivě ovlivňujících kulturu regionu: nedostatek finančních prostředků na podporu rozvoje kultury, malý počet kulturních akcí, aj. Proto se práce zaměří na popis a analýzu souboru jednotlivých aspektů utvářejících kulturní potenciál.

Pro studovaný region vymezený obcemi MAS MC, ležící v blízkosti krajského města Olomouc, doposud nebyla vytvořena žádná práce zabývající se problematikou potenciálu kulturního rozvoje, což také ovlivnilo autorčin výběr. Daný region byl vybrán především z toho důvodu, že zde autorka práce žije celý život, region výborně zná a zajímá se o problematiku rozvoje a udržení kultury v MAS MC.

Cílem bakalářské práce je zjištění, zda kulturní podmínky zájmového území, prezentovaného obcemi integrovanými v MAS MC, disponují potenciálem pro další rozvoj regionu. Hlavním z cílů je zhodnocení prvků tvořících regionální kulturu, objektivní analýza kulturního dění a zhodnocení vlivu těchto faktorů na rozvoj regionální kultury. Z hlediska udržitelného rozvoje, je nedílnou součástí práce objektivní analýza čerpání dotačních prostředků. Cílem analýzy je zjištění, zda zrealizované projekty financované prostřednictvím MAS MC, podpořily regionální kulturu a dále jaký objem finančních prostředků byl vynaložen na projekty se zaměřením na kulturu.

V teoretické části je bakalářská práce zaměřena především na definici a vysvětlení základních pojmů spjatých s kulturou, popis jednotlivých aspektů a činitelů kultury. Součástí je

také charakteristika regionu MAS MC, která zachycuje socioekonomické a geografické faktory. V další části práce konkretizuje faktory tvořící regionální kulturu, a to především kulturně-historický vývoj oblasti, dále diskutuje kulturní objekty a události. Právě přítomnost těchto tradičních prvků představuje možný potenciál rozvoje kultury, rovněž se jedná o faktory, které definují kulturní charakter oblasti. Autorka řeší obecnou rovinu chápání prvků kultury a událostí přispívajících ke kulturnímu rozvoji.

V analytické části se autorka snaží objektivně hodnotit, jakým způsobem kulturní prvky ovlivňují regionální kulturu a zda jsou pro ni přínosem. Tato část práce se dále věnuje zhodnocení kulturních památek, institucí, aktérů zajišťujících kulturní dění a kulturních událostí, na základě informací získaných rešerší internetových zdrojů a přímým dotazováním. Součástí je také analýza čerpání finančních prostředků z fondů EU prostřednictvím MAS MC se zaměřením na jejich investice, realizace dotovaných projektů a jejich vliv na rozvoj kultury v zájmovém regionu. Čerpání a uplatňování dotací je hodnoceno za strategické období 2007–2013.

2 REŠERŠE LITERATURY A METODIKA PRÁCE

K vypracování této bakalářské práce a k pochopení problematiky, kterou se práce zabývá, bylo nutné vycházet z odborné literatury, rešerše internetových zdrojů a přímého dotazování mezi představiteli jednotlivých obcí. Problematika bakalářské práce spadá do kulturní geografie, která je poměrně mladou disciplínou a v ČR se jí nezabývá mnoho autorů.

Pro tvorbu geografické charakteristiky sledovaného území byla využita odborná literatura, internetové zdroje a data z Českého statistického úřadu (dále jen ČSÚ). K definici rurálního regionu a zařazení sledované oblasti dle typologie venkovského prostoru, byly využity publikace autora Binka (2009) a kolektivu autorů (Perlín, Kučerová a Kučera 2010). Pro demografickou charakteristiku obyvatelstva ve sledovaném území byla využita data volně přístupná na webových stránkách ČSÚ. Konkrétně se jedná o data z historického lexikonu obcí České republiky (ČSÚ 2006) a Městské a obecní statistiky (ČSÚ 2016b). Základní charakteristiky MAS MC byly zpracovány z oficiálního webu MAS Moravská cesta (MAS Moravská cesta 2016a, b).

Kapitola zabývající se kulturně-historickým vývojem odkazuje na vývoj a vznik faktorů, které se v současné době podílí na tvorbě kultury. K vypracování této části byla využita odborná literatura, zabývající se především historií regionu a kulturních objektů ve studovaném území. Oporou této části byla publikace regionálního historika Šika (1996) a data získaná z jednotlivých webových stránek, poskytujících informace využitelné pro zpracování této kapitoly.

Oporou při tvorbě teoretické části byl titul Lokální a regionální kultura v České republice: kulturní prostor, kulturní politika a kulturní dědictví (Heřmanová a Patočka 2008) a rovněž tak další publikace výše zmíněné autorky a Chromého (Heřmanová a Chromý 2009), pomocí nichž byly vysvětleny teoretické poznatky a faktory, které jsou zásadní pro pochopení studované problematiky. Kolekce informací o hmotných prvcích kultury proběhla pomocí vyhledávače na webových stránkách Národního památkového ústavu (NPÚ 2016), spravovaných ministerstvem kultury. Získaná data byla zpracována do přehledových tabulek. Detailní poznatky o studovaných prvcích byly zjišťovány z příslušné literatury a webových stránek tyto faktory řešících.

K tvorbě analytické části práce byla data sbírána různými způsoby, které byly podpořeny autorčinou dobrou znalostí regionu. Zjišťování informací o nehmotných prvcích kultury probíhalo pomocí rešerše internetových stránek jednotlivých obcí a sdružení. Některé z nich

však tyto informace neposkytují nebo jsou nedostatečně zpracované, a proto byla chybějící data doplněna rozhovory s představiteli obcí a kulturními činiteli. Kapitola řešící prvky lokální kultury je zaměřena pouze na relevantní nehmotné prvky, mezi něž nepatří celkový způsob života a náboženský život. Hodnocení formy života je zřejmě tématem obsahově jiné práce. Mezi ostatní složky nehmotné kultury bylo zařazeno nářečí, které je významným identifikačním prvkem dané oblasti a dále osobnosti, které se podílely na určitém kulturním rozvoji regionu.

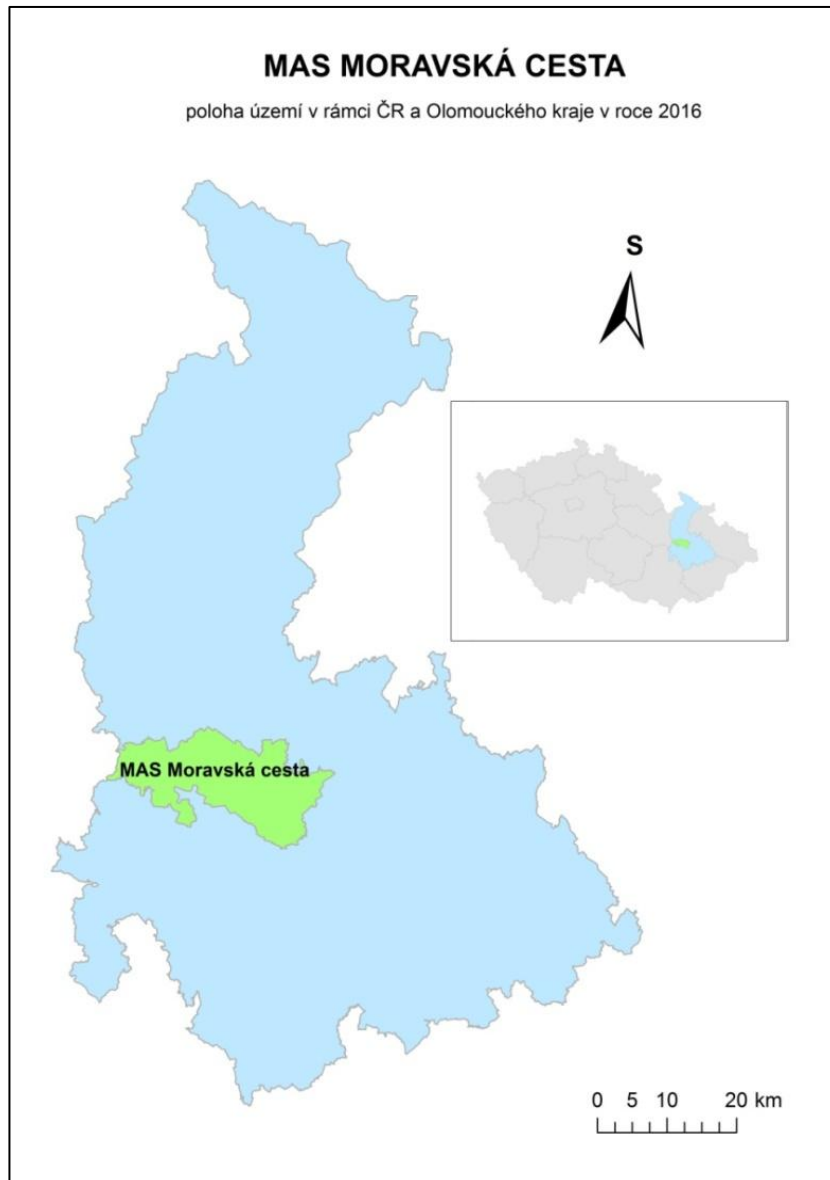
Pro sběr dat k analýze kulturních událostí bylo využito měsíčních přehledů kulturních, společenských a sportovních akcí v Litovli a okolí, které vydává Turistické informační centrum Litovel (dále jen TIC Litovel). Tyto přehledy byly získány přímo v TIC Litovel a značně tak pomohly při kolekci informací o událostech v obcích, které spolupracují s TIC. Problém nastal u obcí, které v přehledu nefigurují, v jejich případě bylo nutné využít dostupných komunikačních prostředků. Nejdříve byly obcím poslány emailové zprávy, na něž odpověděla přibližně polovina dotazovaných, v dalším stádiu proběhlo telefonické dotazování, pomocí něhož byla získána zbývající data od představitelů obcí. Přínosem byl také osobní rozhovor s ředitelkou Městského klubu Litovel Bc. Hanou Vogelovou, která svými zkušenostmi a znalostmi o kulturním dění nejen v Litovli pomohla s následným zpracováním dat. Události byly roztřízeny na základě subjektivního pohledu autorky, získané poznatky byly znázorněny mapami dle různých charakteristik a zpracovány do přehledových tabulek, které jsou uvedeny v přílohách.

Analýza institucionálního financování kulturního rozvoje byla vytvořena na základě rešerše zpravodajů k realizaci Strategického plánu Leader MAS MC a projektů spolupráce přístupných na jejich stránkách. Ze všech realizovaných projektů ve strategickém období byly vybrány pouze ty se zaměřením na kulturu. Získané poznatky byly znázorněny pomocí grafů a tabulek.

Pro lepší interpretaci získaných poznatků byly zhotoveny mapové přílohy v programu ArcMap od společnosti ESRI. Podkladová data v podobě vektorových vrstev byla získána z volně přístupné databáze ArcČR 500, provozované společností ARCDATA PRAHA s.r.o.

3 GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA RURÁLNÍ OBLASTI MAS MORAVSKÁ CESTA

Z hlediska české legislativy, kde nejsou rurální regiony přesněji definovány, je studovaný region těžce zařaditelný. Je tvořen především menšími obcemi, které můžeme označit za skupinu venkovských obcí, protože spadají mezi sídla s velikostním limitem do 2000, popřípadě 3000 obyvatel (*Bínek 2009*). Ve vztahu k venkovským územím je třeba zdůraznit, že jejich součástí jsou nejen venkovské obce, ale i města, což je i příkladem oblasti MAS MC, kde je venkovským centrem město Litovel (*Bínek 2009*). Na základě zařazení podle typologie venkovského prostoru dle potenciálu rozvoje náleží téměř celá oblast do kategorie rozvojový venkov, výjimkou je obec Bílá Lhota spadající do kategorie moravská periferie (*Perlín, Kučerová a Kučera 2010*). Mezi rozvojový venkov řadíme shluk sídel ležících v blízkosti velkých měst, v našem případě Litovel, Olomouc a Mohelnice. Rozvojový venkov je charakteristický vysokým hospodářským a populačním růstem s nízkou hodnotou nezaměstnanosti. Naopak moravská periferie se vyznačuje vyšší hodnotou míry nezaměstnanosti a nízkým potenciálem rozvoje lidských zdrojů (*Perlín, Kučerová a Kučera 2010*).

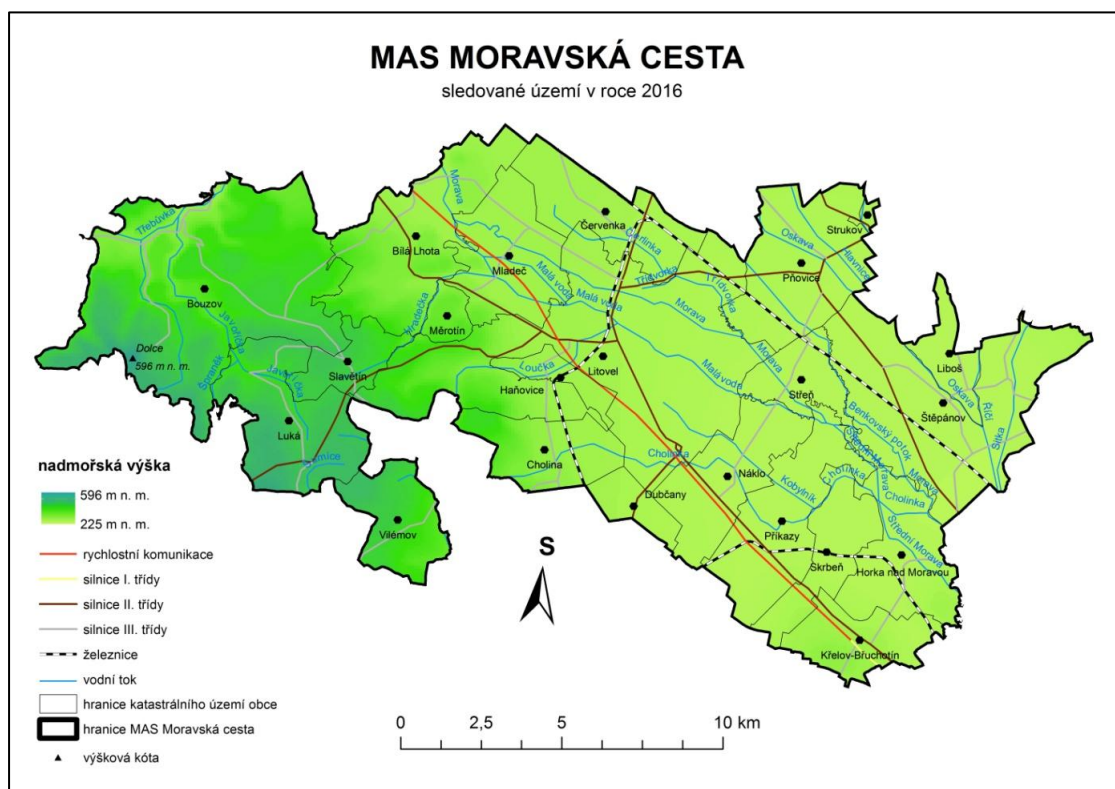
Obrázek 1 Lokalizace MAS Moravská cesta v rámci ČR a Olomouckého kraje
(zdroj: ArcMap, ARCDATA PRAHA, MAS Moravská cesta 2016; vlastní vypracování)

Na obrázku 1 vidíme, že celé území nacházející se severozápadně od Olomouce, leží v Olomouckém kraji a spadá pouze do okresu Olomouc. (ČSÚ 2016b) Oblast je výrazně ovlivněna svou polohou vůči krajskému městu Olomouc, do kterého dojíždí obyvatelé MAS MC za prací a vzděláním. Místní akční skupina Moravská cesta z.s. je občanské sdružení obcí, podnikatelů a neziskových organizací formálně ustanovených v roce 2006. (MAS Moravská cesta 2016a) MAS MC je prostorově vymezena 22 obcemi. Všechny obce spadají do SO ORP Litovel, Olomouc a Šternberk. (MAS Moravská cesta 2016b)

Tabulka 1 Populační velikost obcí integrovaných v MAS MC k 1. 1. 2015

obec	počet obyvatel	obec	počet obyvatel
Bílá Lhota	1116	Měrotín	269
Bouzov	1546	Mladeč	753
Červenka	1418	Náklo	1529
Dubčany	228	Pňovice	911
Haňovice	452	Příkazy	1295
Horka nad Moravou	2398	Skrbeň	1193
Cholina	751	Slavětín	217
Křelov - Břuchotín	1686	Strukov	143
Liboš	616	Střeň	608
Litovel	9924	Štěpánov	3442
Luká	832	Vilémov	440

Zdroj: Český statistický úřad 2016, Městská a obecní statistika; vlastní zpracování

Obrázek 2 Sledované území

(zdroj: ArcMap, ARCDATA PRAHA; vlastní vypracování)

3.1 Fyzickogeografická charakteristika

Území regionu protíná hranice dvou geomorfologických systémů. Severozápadní hornatá část spadá do Alpsko-himalájského systému a je definována celkem Zábřežská vrchovina. Jihovýchodní část je tvořena Hercynským systémem a spadá do celku Hornomoravský úval. (Demek 1987) Nejvyšším bodem sledovaného území je vrchol Dolce 596 m n. m., nacházející se 4 km jihovýchodně od obce Bouzov. Přestože se jedná o nejvyšší vrchol studované oblasti, není kvůli špatné dostupnosti nijak využíván.

Sledované území spadá do povodí řeky Moravy, která náleží do úmoří Černého moře. Územím MAS MC protéká velké množství vodních toků, z nichž nejvýznamnějším je řeka Morava, která je typická svými meandry, zákruty, četnými přítoky a tvoří tak vnitrozemskou říční deltu. Ve svém okolí tvoří řeka rozsáhlou rovinatou říční nivou. V centrální a západní části oblasti se nachází CHKO Litovelské Pomoraví, které je unikátní pro výskyt lužních lesů s mnoha stálými a periodickými říčními rameny. (CHKO Litovelské Pomoraví 2016) Ve východní části MAS MC nalezneme převážně lokální toky. Jedná se o pravostranné přítoky III. a VI. řádu, vlévající se do Moravy. (Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka 2016)

3.2 Socioekonomická charakteristika

Obyvatelstvo

K 1. 1. 2015 žilo ve sledovaném území 31 767 obyvatel (ČSÚ 2016a) na celkové ploše 282,53 km² (ČSÚ 2016b). Hustota zalidnění činí 112,4 obyvatel/km², což je výrazně nižší hodnota než průměr ČR.

V roce 1869, kdy proběhlo první moderní SLDB v českých zemích, žilo ve zkoumaném území 30 410 obyvatel. Počet obyvatel se tedy zvedl o 4,27 procentních bodů. Vývoj počtu obyvatel se v průběhu doby výrazněji nezměnil. V posledních deseti letech nezaznamenáváme žádné výraznější rozdíly, jedná se pouze o drobné poklesy nebo růsty počtu obyvatel, celkově však region v transformačním období ztrácí. Obcí s největším nárůstem počtu obyvatel je Litovel, kdy od roku 1869 zaznamenáváme nárůst přibližně o třetinu. Od prvního sčítání došlo k poklesu u několika obcí, nejvýraznější úbytek obyvatelstva zaznamenal Bouzov. (ČSÚ 2006)

Věková struktura obyvatelstva ve studovaném území byla v roce 2014 následující. V předproduktivním věku se nacházelo 15,45 % obyvatelstva, tedy o 0,26 procentních bodů více než je celkový průměr ČR. V produktivním věku byl podíl osob téměř shodný jako v ČR, a to 66,89 %. Naopak nepatrně menší zastoupení oproti celorepublikovému průměru, mělo

obyvatelstvo v poproduktivním věku, které tvořilo 17,64 % z celkového počtu obyvatel. (ČSÚ 2016b) Při porovnání předproduktivní a poproduktivní složky, vidíme, že dochází ke stárnutí obyvatelstva, kdy je index stáří menší než celorepublikový průměr a dosahuje hodnoty 114,15 %. (ČSÚ 2016b)

Vzdělanostní struktura sledovaného území je přibližně shodná se standardy ČR. Nejmenší zastoupení má kategorie obyvatelstva bez vzdělání (0,45 %). Naopak nejpočetnější zastoupení mají kategorie střední vzdělání a úplné střední. Největší rozdíly mezi vzdělanostní strukturou ČR a sledovaným územím jsou v kategorii, střední vzdělání, kdy je podíl ve sledovaném území vyšší o 5 procentních bodů, a dále v kategorii vysokoškolského vzdělání.

Během SLDB 2011 žilo ve studovaném území 15 109 ekonomicky aktivních obyvatel, tedy 49,2 % z celkové populace. (ČSÚ 2016b)

Převážná část obyvatel MAS MC se během SLDB 2011 hlásila k české národnosti. Druhou nejpočetnější skupinou byla národnost moravská, která dosáhla hodnoty 9,2 %, což je v porovnání s ČR přibližně o 4 procentní body více. Vyšší počet obyvatel hlásících se k moravské národnosti lze vysvětlit tím, že se sledovaná oblast nachází v centrální části Moravy a rovněž zasahuje do oblasti Hané. Ostatní národnosti tvoří 1,1 % obyvatelstva.

Dopravní poloha

Z obrázku 2 je zřejmé, že přes sledované území prochází rychlostní silnice R35, vedoucí z Mohelnice do Olomouce. Tato rychlostní komunikace prochází přes 8 katastrálních území obcí, tudíž zajišťuje dobrou dopravní dostupnost do krajského města Olomouc. U obce Křelov - Břuchotín se R35 mění na silnici I. třídy (České dálnice 2016). Územím prochází 6 silnic II. třídy, z toho 3 nejdůležitější jsou II/635: Olomouc – Mohelnice, II/446 Olomouc – Šumperk – Staré Město a II/449 Prostějov – Litovel – Rýmařov. Dále územím vede řada silnic III. třídy, které vzájemně propojují jednotlivé obce (Ředitelství silnic a dálnic 2016). Sledovaným územím vede železniční koridor č. 270 (Česká Třebová – Bohumín), dále lokální tratě č. 273, 274 a 275 (České dráhy 2016).

Zemědělství

Zemědělství má ve sledovaném území značný význam, jedná se o území z poloviny ležící v úrodné, rovinnaté části zemědělsky orientované Hané. Z celkové rozlohy území zaujímá zemědělská půda 61 %, z níž 85 % tvoří orná půda. (ČSÚ 2016b)

Průmysl

V návaznosti na zemědělskou aktivitu převažuje ve sledovaném území potravinářský průmysl, který dominuje ve městě Litovel. Mezi největší zaměstnavatele v potravinářském odvětví patří Europasta SE, která zaměstnává 290 osob, dále sýrárna ORRERO a.s. či Pivovar Litovel a.s. Dalším významným průmyslovým odvětvím je strojírenská výroba, která je ve sledovaném území zastoupena firmou SEV Litovel, s.r.o, zaměstnávající 310 osob a společností Papcel, a.s. s 200 zaměstnanci. Největším zaměstnavatelem ve sledovaném území je společnost HTM Sport s.r.o., která zaměstnává 380 osob. *(HBI ČR 2016)*

Cestovní ruch

Sledované území patří k turisticky atraktivní a navštěvované oblasti v Olomouckém kraji. Mezi nejnavštěvovanější místa patří město Litovel, také nazývané jako „Hanácké Benátky“ a státní hrad Bouzov. V okolí města mohou turisté provozovat cykloturistiku a vodní turistiku v CHKO Litovelské Pomoraví. Dále se v regionu nachází řada přírodních a historických památek, mezi nejvýznamnější patří: Mladečské a Javoříčské jeskyně nebo hanácký skanzen v Příkazech. *(MAS Moravská cesta 2016a)*

4 KULTURNĚ-HISTORICKÝ VÝVOJ

V této kapitole je zachycen dlouhodobý kulturněhistorický vývoj oblasti, který popisuje vznik a vývoj pouze těch kulturních faktorů, které mohou mít vliv na kulturní potenciál, nebo ho popřípadě přímo tvoří, tedy kulturně-historické památky.

4.1 Vývoj do roku 1848

Sledovaný region leží v příměstské oblasti, jehož přirozeným, spádovým centrem je město Litovel, jímž je sledované území ovlivňované od jeho samotného vzniku.

Založení města Litovle nelze spolehlivě určit. Předcházelo mu pravděpodobně sídliště městského rázu. První zmínky pochází ze zakládací listiny z r. 1287, kdy byl lokátor Heinrich Epich pověřen výstavbou města králem Přemyslem Otakarem II. Litovel byla postavena na sedmi ramenech řeky Moravy, díky čemuž je město známé jako Hanácké Benátky. Město bylo osídleno převážně německým obyvatelstvem, které mělo v Litovli výrazné zastoupení až do 19. století. V roce 1327 obdržela Litovel od krále Jana Lucemburského práva, díky nimž získala statut města. *(Šik 1994)* Založení města výrazně ovlivnilo vývoj blízkého okolí, kdy začala být kolonizována lesní oblast Doubravy, a v okolí města vznikaly nové osady. *(Kuča 1998)* Z období středověku se dochovaly pozůstatky hradebního opevnění či vodní dílo Nečíz.

Litovel se poklidně rozvíjela až do husitských válek, kdy požádala o ochranu, které se jí dostalo ze strany rodu Vlašimů. Během jejich vlády byla postavena kaple sv. Jiří neboli česká kaple. Počátkem 16. století věnoval Vladislav Jagellonský Litovel Boskovicům, přestože tak Litovel ztratila statut královského města, došlo za jejich vlády k rozvoji města a okolí. Tento rozkvet dokládá řada kulturních památek, jako například: měšťanský dům L. Langa, Svatojánský most (3. nejstarší funkční kamenný most v ČR), či radniční věž, která je dominantou a turistickým cílem Litovle. *(Město Litovel 2016a)*

Na počátku 17. století připadla Litovel Lichtenštejnům, avšak v jejich rozsáhlém majetku město ztratilo svůj význam. I přes to se Lichtenštejnové snažili zvelebovat okolí Litovle, a to především prostředí lužních lesů, kde vystavěli řadu klasicistních objektů (zámek Nové Zámky, Rytířská síň na Třesíně, Chrám přátelství aj.), nacházejících se v blízkosti cyklotras na území CHKO Litovelské Pomoraví. Úpadek města završila třicetiletá válka, během níž byla Litovel vydrancována Švédy. Pomalé zotavování z předešlých událostí navíc brzdily morové epidemie, které připomíná Morový sloup na náměstí Přemysla Otakara II. Tento sloup byl zhotoven V. Renderem, který je mj. autorem sloupu Nejsvětější Trojice v Olomouci. *(Šik 1994)*

Na přelomu 13. a 14. století byl založen hrad Bouzov, který je v současnosti centrem kulturního dění a pravidelně ho ročně navštěvuje cca 100 tis. návštěvníků. *(NIPOS 2014)* Největšímu rozkvětu se hrad těšil především v průběhu 14. století, kdy jej vlastnili páni z Vimperka. Do současné romantické podoby byl hrad přestavěn koncem 19. století během vlastnictví Řádu německých rytířů. *(Plaček 1996)*

4.2 Vývoj po roce 1848 do současnosti

Během druhé poloviny 19. století začal v převážně německé Litovli převažovat český živel, a to v souvislosti s císařskou reformou z roku 1850 a zrušením poddanství. Sílicí tendence Čechů se začaly projevovat i na poli kultury, k tomuto účelu byla vystavěna Rolnická Záložna se dvěma sály, která je i v současné době nejvytíženějším kulturním zařízením v Litovli. Vrcholem českých tendencí byla výstavba české reálky ve Smetanových sadech v roce 1901. *(Šik 1994)*

Nejvýrazněji do kulturněhistorického dění 20. století zasáhly události z 5. května 1945. Německé oddíly SS vypálili celou obec Javoříčko a povraždili všechny muže starší 15-ti let. Tuto tragickou událost připomíná památník a replika původní vesnice. *(Javoříčko 2016)*

Do regionálního dění 20. století výrazně zasáhl i osud Jana Opletala, který pocházel ze Lhoty nad Moravou a studoval na reálném gymnáziu v Litovli. Jakožto student medicíny Univerzity Karlovy v Praze se účastnil demonstrace k výročí založení ČSR, kde byl smrtelně zraněn. Stal se symbolem boje za svobodu a mezinárodního dne studentstva. *(Turková 2011)*

Sledovaná oblast se částečně nachází na etnografickém území Hané, která se rozkládá na mezi Prostějovem, Vyškovem, Litovlí a Šternberkem a jejíž hranice končí na úrovni obcí: Cholína, Mladeč a Červenka *(Folklorweb 2016)*. Projev hanácké kultury se nejvíce dochoval v obci Příkazy, kde se nachází soubor staveb lidové architektury, který ve správě Národního památkového ústavu (dále jen NPÚ). *(Hanácké skanzen 2016)*

5 KULTURA

Následující kapitola je rozdělena do dvou částí. První část je zaměřena na obecný popis kultury a její dílčí složky. Dále se kapitola věnuje prvkům tvořících kulturu sledovaného území. Součástí je i mapová dokumentace, která prezentuje vybrané faktory.

Kultura může být vyjádřena mnoha definicemi, být řazena do různých forem a současně může být chápána několika způsoby. Kultura je složitý jev společnosti, který je pořád v procesu vývoje, je tvořen lidskou činností a pomáhá ke kultivaci jednotlivců i skupin (Heřmanová a Patočka 2008). Moderní vědecká definice kultury již „vnímá kulturu neboli civilizaci jako složitý celek, který zahrnuje vědění, víru, umění, práci, morálku, zvyky a všechny ostatní schopnosti a obyčeje, které si člověk osvojil jako člen společnosti.“ (Heřmanová a Chromý 2009)

Obecně tedy kulturu chápeme jako soubor výtvorů lidské činnosti, jak hmotných, tak nehmotných, které podléhají sociokulturním hodnotám a znakům, které jsou organizovány lidským faktorem a předávány mezi generacemi.

5.1 Lokální a regionální kultura

Od kultury samotné se definice lokální popř. regionální kultury liší pouze tím, že je spjatá s určitým velikostním územím a specifickými nemateriálními prvky. „Lokální kulturu, resp. specifickou subkulturu relativně malých územních společenství, tvoří jak prvky kultury materiální, tak i prvky nemateriální kultury, v různé míře pak i folklór¹, zvyklosti nebo různá kombinace prvků lidové i populární (masové) kultury.“ (Heřmanová a Patočka 2008)

5.2 Prvky lokální kultury

Jak již bylo uvedeno, lokální kultura je tvořena prvky hmotnými, tedy materiálními a nehmotnými, jinak také nemateriálními. Soubor těchto prvků tvoří kulturní dědictví, které je prezentováno souborem hmotných a nehmotných prvků a kulturních vztahů, které jsou odrazem historického vývoje a v současnosti mají tak velký význam, že pomáhají tvořit dnešní kulturní a společenské hodnoty (Heřmanová a Patočka 2008).

---

¹ Ve své práci autorka chápe folklór jakožto soubor lidové kultury, která je prezentována hudebními, dramatickými a výtvarnými prvky, které jsou součástí typického lokálního odrazu Hané

5.2.1 Hmotné prvky

Hmotné tedy materiální prvky členíme dle Heřmanové a Patočky (2008: 66, 67) do dvou základních skupin:

- Stavební kulturní památky – lidová architektura, sakrální památky, funerální památky, feudální architektura, technické a vojenské památky
- Ostatní prvky hmotné lokální kultury – umělecké, uměleckořemeslné a ostatní drobné památky, drobné artefakty, kulturní krajina, historické zahrady a parky a archeologické památky

(Heřmanová a Patočka 2008)

V následující podkapitole jsou zahrnuty a popsány kulturní památky hmotného charakteru, které zásadně ovlivnily kulturu regionu, mají regionální až nadregionální charakter nebo jsou spjaty s významnými lokálními událostmi. Momentálně nalezneme ve studované oblasti čtyři památkově chráněná území. Vzhledem ke své velikosti, oblast rovněž disponuje velkým množstvím méně významných hmotných kulturních památek.

Státní hrad Bouzov

Státní hrad Bouzov byl postaven na přelomu 13. a 14. století jako strážné sídlo kupecké stezky vedoucí z Olomouce do Čech. Jeho prvním písemně doloženým majitelem byl Búz z Bouzova. Hrad vystřídal několik majitelů, koncem 17. století připadl Řádu německých rytířů (dále ŘNR) a došlo k jeho největší přestavbě.

Hrad byl v průběhu své existence postupně rozšiřován. Koncem 14. století bylo k jednoduchému opevnění přistavěno předhradí. V polovině 16. století hrad vyhořel a spraven byl až v průběhu třicetileté války, během níž sloužil jako císařská pevnost a vězení pro švédské zajatce. Největší rozšíření hradu proběhlo na přelomu 19. a 20. století, kdy byl přebudován do současné romantické podoby. V roce 1939 zabavili sídlo nacisté a hrad se stal základnou jednotky SS (*Bakala, Goš, Hružová 1983*). Od roku 1945 je hrad Bouzov ve vlastnictví státu, o navrácení hradu v rámci církevních restitucí požádal ŘNR, avšak NPÚ žádost v roce 2014 zamítl. (*Česká televize 2014*)

V současnosti je hrad atraktivním cílem nejen turistů, ale také filmařů, pravidelně zde probíhají kulturní události (hudební festival Hradu CZ, Balóny nad Bouzovem a řada dalších tematických akcí).

Městská památková zóna Litovel

Městskou památkovou zónu Litovel, jakožto nejdůležitější a přirozené kulturní centrum sledované oblasti, tvoří devatenáct jednotlivých památek. Zónu reprezentují: měšťanské domy na náměstí Přemysla Otakara II., Morový sloup, opevnění, radnice aj. Součástí je i kostel sv. Marka a kaple sv. Jiří (viz níže). *(NPÚ 2016)* Většina z těchto památek patří mezi turistické atraktivita města.

Kostel sv. Marka a kaple sv. Jiří

Jedná se o dvě významné, spolu sousedící sakrální památky, které jsou součástí městské památkové zóny Litovel.

Kostel sv. Marka byl vystaven na počátku 14. století v sousedství městského hřbitova. V průběhu své existence prošel mnoha přestavbami, z původní gotické přes renesanční až po současnou barokní podobu. Kostel nejvíce utrpěl během husitských válek a třicetileté války, v obou případech byl vypleněn a poškozen. Ačkoliv se jedná o největší a nejvýznamnější kostel Litovle, je jeho interiér poměrně prostý, a to především kvůli zmiňovaným událostem z 15. a 17. století. *(Město Litovel 2016b)*

Kapli sv. Jiří nechal pro české obyvatelstvo postavit Karel ml. z Vlašimi v roce 1484. Pozdně gotická kaple je nejstarší dochovanou památkou v Litovli v původní podobě. Kaple je unikátní pro své nástěnné malby a výzdobu interiéru. V období normalizace byla kaple zavřena a sloužila jako skladovací prostor. *(Město Litovel 2016b)*

Svatojánský most

Třetí nejstarší funkční kamenný most v ČR, nejstarší na území Moravy, postavený na hlavním toku řeky Moravy, pochází z r. 1592. Svatojánský most je osazen sochou sv. Jana Nepomuckého, podle nějž je pojmenován. Most je zařazen na seznam nemovitých kulturních památek. *(Město Litovel 2016b)*

Hanácké skanzen v Příkazech

Jak již bylo uvedeno výše, jedná se o unikátní soubor staveb lidové architektury v obci Příkazy, patřící mezi národní kulturní památky. Skanzen tvoří hanácký statek z r. 1875, špaldové stodoly z 1. poloviny 19. století a zahrada. Atmosféra venkovského života na Hané v průběhu 19. stol. je návštěvníkům přibližována pravidelnými kulturními akcemi, jarmarky a výstavami. *(Hanácké skanzen 2016)*

Památník obětí druhé světové války v Javoříčku

Funerální památník byl postaven k příležitosti 10. výročí od vypálení Javoříčka, jinak také nazývaného jako moravské Lidice. Pietní místo připomíná děsivé události z 5. května 1945. V tento den vyvraždilo nacistické komando-SS 38 mužských obyvatel osady Javoříčko a následně ji celou vypálilo. Doposud není jasná příčina, pravděpodobně se jednalo o pomstu za udržování vztahů s partyzánskou skupinou. *(Bartoš 1995)* Pravidelně zde probíhají připomínkové akce s nejvyššími představiteli státní moci.

Areál Nové Zámky

Pozdně barokní zámek byl postaven Lichtenštejnů po roce 1690 na místě původního loveckého letohrádku Černohorských z Boskovic. Zámek sloužil jako letní lovecké sídlo Lichtenštejnů až do prusko-rakouských válek, kdy fungoval jako vojenský lazaret. Svou současnou klasicistní podobu získal po požáru a následné přestavbě. Ve 20. století byl zámek sídlem správy úsovského panství a sociálního ústavu pro mládež. V současné době zde sídlí ústav sociální péče. Součástí areálu jsou i přilehlé drobné památky: obelisk Komín, templ Chrám Přátelství či Rytířská síň. *(Plaček 1996)*

Fort Křelov XVII.

Mezi nejzajímavější technické památky na území MAS MC můžeme zařadit chráněnou kulturní památku fort Křelov XVII. Jedná se o polygonální permanentní fort, který byl vystavěn mezi lety 1851 až 1854, jako součást předsunutého opevnění císařsko-královské pevnosti Olomouc. Svého využití dostal fort pouze v období prusko-rakouských válek. V roce 1886 byla funkce olomouckého opevnění zrušena a ponechána ladem. Dnes funguje v prostorách fortu militární muzeum, zaměřující se na výukové programy pro školy. *(Fort Křelov 2016)*

Obec Chudobín

Malá obec s přibližně 220 obyvateli, jinak také přezdívána jako vesnice tří kostelů, je celorepublikovou raritou, protože se zde nachází kostely tří různých církví: římskokatolické, československé jednoty husitské a pravoslavné. Dva z nich nechal založit farář J. Zítek, který během svého života dvakrát konvertoval a dokázal s sebou strhnout i většinu obyvatel Chudobína.

Na území MAS MC se nachází mnoho dalších kulturních památek, které řadíme mezi hmotné prvky, ve většině případů však mají pouze lokální charakter. Zpravidla se jedná o sakrální stavby, technické památky, památníky aj.

Tabulka 2 Památkově chráněná území v MAS MC

obec	typ chráněného území	název	památky tvořící území	roční návštěvnost ²	rok zapsání
Bouzov	národní kulturní památka	hrad Bouzov	1	101 023	1999
Javoříčko	národní kulturní památka	památník obětí II. světové války v Javoříčku	1	-	1978
Litovel	městská památková zóna	Litovel	19	-	1992
Příkazy	vesnická památková rezervace	Příkazy	15	6 184	1995

Zdroj: *Národní památkový ústav 2016, Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, Návštěvnost památek v krajích ČR v roce 2014; vlastní zpracování*

V tabulce 2 vidíme, že se ve sledovaném území nachází čtyři památkově chráněná území, která jsou rozdělena dle typu chráněného území. V obecnosti můžeme říci, že se jedná o památky regionálního až nadregionálního významu. Vzhledem k pravidelné roční návštěvnosti hradu Bouzov (cca 100 tis. návštěvníků), můžeme hovořit až o významu celostátním (*NIPOS 2016*).

5.2.2 Nehmotné prvky

Obecně lze říci, že nehmotné prvky lokální kultury postrádají materiální složku, jsou špatně mapovatelné a současně je nemůžeme „vidět“ (*Heřmanová a Patočka 2008*). Nehmotné prvky jsou dle Heřmanové a Patočky (2008: 79, 80) prezentovány následujícími kategoriemi:

- Převažující způsob života
- Náboženský a spolkový život
- Tradiční zvyky a oslavy
- Ostatní nemateriální složky lokální kultury

(*Heřmanová a Patočka 2008*)

² Návštěvnost je uvedena za poslední zpracovaný rok, tedy rok 2014.

U Litovle a Javoříčka není možnost zjištění informací o návštěvnosti, vzhledem k tomu, že se jedná o město a volně přístupný památník

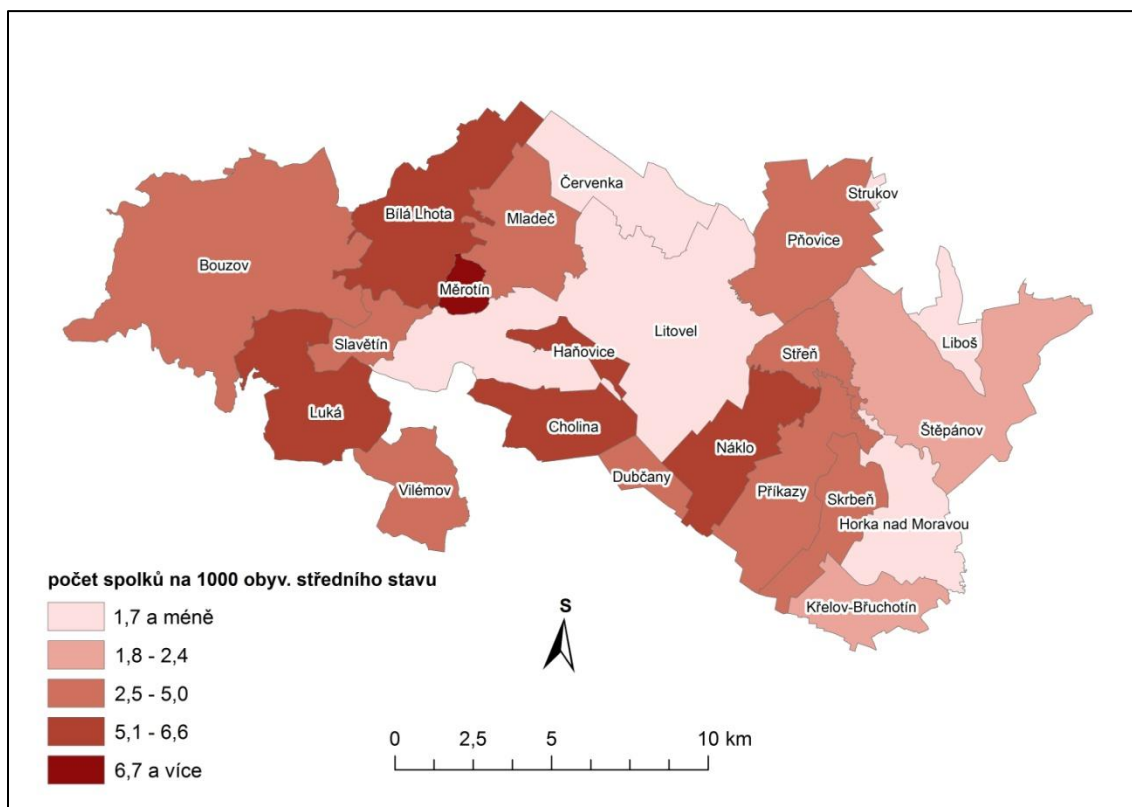
Spolkový život³

Spolky jsou důležitým integračním faktorem, mohou být náhradou za náboženský život, který již není mezi obyvatelstvem moc rozšířen. Současně jsou pomocí spolků ožívány místní tradice, které vymizely především v období sekularizace před rokem 1989. Mezi důležité oficiální zájmové organizace patří například tělovýchovné jednoty a ochotníci, vůbec nejaktivnější aktéři na poli kultury jsou sbory dobrovolných hasičů. (*Heřmanová a Chromý 2008*)

Ve zkoumaném území působí řada spolků, které se primárně zaměřují na organizaci kulturních akcí. Na základě internetového šetření a rešerše z pravidelně vycházejícího přehledu kulturních, společenských a sportovních akcí v Litovli a okolí (*TIC Litovel 2016*), který od dubna roku 2014 vydává TIC v Litovli, bylo zjištěno, že mezi nejaktivnější spolky v obcích patří sbory dobrovolných hasičů (dále jen SDH), ty nalezneme ve většině členských obcí MAS MC. Mezi další spolky působící ve sledovaném území řadíme například Tělovýchovné jednoty Sokol. Zastoupení mají i folklórní spolky, mezi něž patří Národopisný soubor Pantla z.s. se sídlem v Prostějově, současně působí i v Nákle a Příkazích, kde pravidelně spolupřádá a vystupuje na tradičních akcích s lidovou tematikou, tedy slet čarodějnic, chození s litečkem či vynášení smrtky (*Pantla 2016*). Dále ve sledovaném území působí soubor Hanačka (viz nářečí), národopisný soubor Cholinka z Choliny nebo občanské sdružení Kulturně Omělecké spolek (dále KOS), sídlící v Nákle (*KOS 2016*). Detailní přehled spolkové aktivity viz přílohy.

---

³ Pro potřeby práce je řešen pouze spolkový život. Náboženský život a převažující způsob života jsou metodicky obtížně zhodnotitelné prvky, jejichž zakomponování by obsahově přesahovalo požadavky zadání

Obrázek 3 Počet spolků na 1000 obyvatel středního stavu v jednotlivých obcích na území MAS MC za rok 2015

(zdroj: ArcMap, ARCDATA PRAHA 2016, ČSÚ, rešerše internetových zdrojů, přímé dotazování; vlastní zpracování)

Obrázek 3 znázorňuje počet spolků na 1000 obyvatel středního stavu. Vidíme, že nejvyšších hodnot dosahují obce s nižší populační velikostí, které jsou lokalizované do okrajových částí sledovaného regionu. Tento fakt prokazuje tvrzení, že spolková aktivita v populačně menších obcích je významným a mnohdy jediným kulturním aktérem. Naopak obce s vysokou populační velikostí, patří mezi spolkově méně aktivní.

Tradiční zvyky a oslavy

Stejně jako spolková činnost i dodržování tradic a zvyků působí jako integrační faktor s územím a současně určuje míru tradicionality rezidentů (*Heřmanová a Chromý 2008*). Převážná část jak obnovených, tak stále trvajících tradic a obyčejů ve sledovaném území, vychází z křesťanských a pohanských zvyků.

Mezi tradiční zvyky dodržované na celém území MAS MC patří Tříkrálové sbírky, masopustní průvody, vánoční a velikonoční oslavy, pálení čarodějnic a stavění máje. Mezi tradiční oslavy patří hody, které ve sledovaném území probíhají v mnoha obcích, avšak ty největší se každý rok uskutečňují v obci Štěpánov. Dlouho zapomenutou pohanskou tradicí, k jejíž obnově došlo v minulých desetiletích je vynášení smrtky/Morany (která symbolizuje

zimou), tato tradice je nejvíce zakořeněna v obci Ješov a Příkazy. Zcela obnovenou tradicí je Chození s litečkem (vítání jara), akce se koná zpravidla týden po vynášení Morany a na sledovaném území probíhá v obci Náklo pod vedením souboru Pantla. (Pantla 2016)

Tabulka 3 Pravidelně konané akce spojené s tradicemi a zvyky

místo konání	název kulturní akce	měsíc konání
Litovel	Hanácké bál	únor
Příkazy	Vynášení Morany	březen/duben
Náklo - Mezice	Slet čarodějnic	duben
Náklo - Mezice	Jízda s králem	červenec
Pňovice	Tradiční hody sv. Václava	září
Náklo - Mezice	Mezicky dochařeni	říjen

Zdroj: Olomoucký kraj 2011, *Lidový rok na Hané*; vlastní zpracování

Ostatní nemateriální složky lokální kultury

Nářečí

Nářečí hraje důležitou roli v identifikaci obyvatelstva s daným kulturním regionem, stejně je tomu tak i ve sledované oblasti MAS MC, kde se vyskytuje hanácké nářečí. Ačkoliv neleží celá MAS MC na historicko-národopisném území Hané, projevy nářečí nalezneme i za jejími hranicemi. (Folklorweb 2016). Přestože je v současnosti nářečí doménou především starší generace, nalezneme hanáčtinu v aktivní slovní zásobě téměř všech obyvatel.

O oživení nejen hanáckého nářečí, ale celkově hanácké kultury se snaží folklorní soubor Hanačka z Litovle, který se pravidelně účastní kulturních akcí nejen v regionu, ČR, ale i v zahraničí (Hanačka Litovel 2016). Současně se hanáckému nářečí věnuje P. Linduška, rodák z Litovle, který již vydal čtyři hanácké publikace (*TIC Litovel, osobní sdělení*).

Významné osobnosti

Mezi významné osobnosti, pocházející ze studovaného regionu patří Jan Opletal (viz výše). Další osobností spojenou s protinacistickým odporem je Kuneš Sonntag, litovelský občan, který se podílel na usvědčení K. H. Franka. Po roce 1939 byl zatčen gestapem a tři roky strávil v koncentračním táboře Sachsenhausen, v padesátých letech byl odsouzen ke 12 letům v pracovních táborech (Fiala 2013). Významný český esejista Jan Čep rovněž pochází z území MAS MC, konkrétně z Myslechovic. Kulturu regionu zásadně ovlivnil první český starosta Litovle

Václav Socha. Současné kulturní dění ovlivňuje život Gustava Frištenského, světově známého zápasníka v řeckořímském zápase, kterému je věnovaná nová expozice v litovelském muzeu (*Muzeum Litovel, osobní sdělení*).

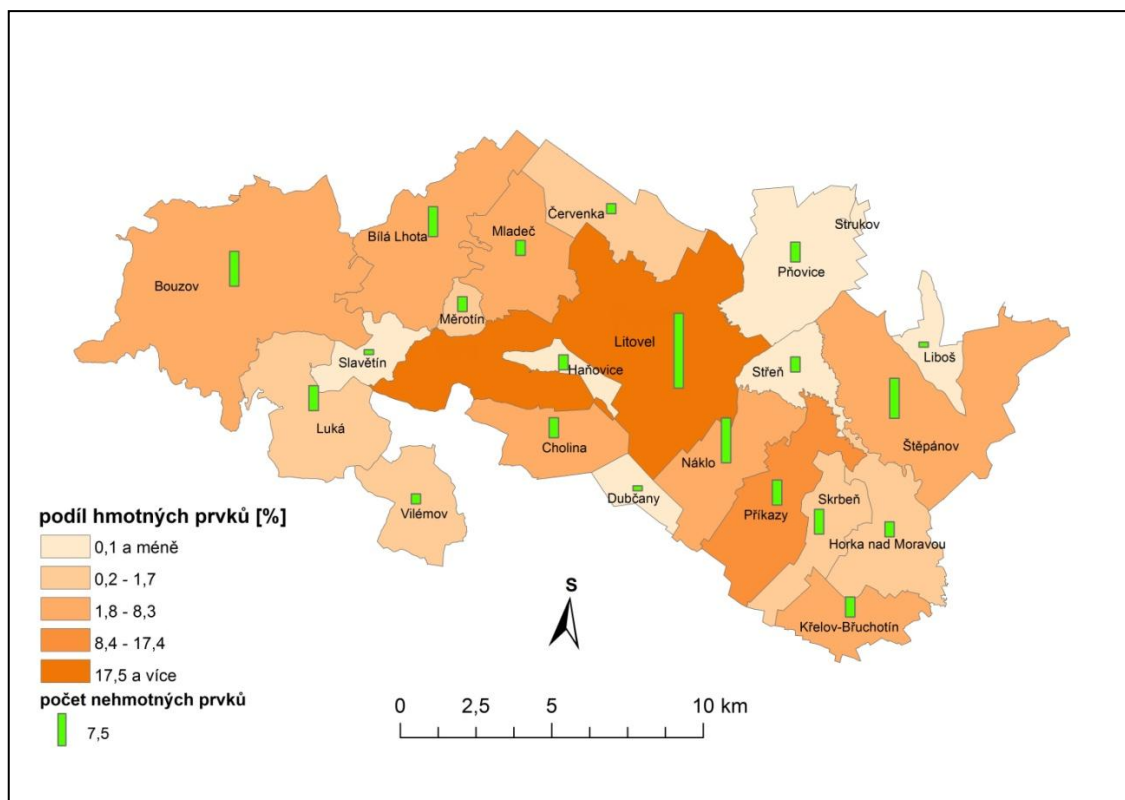
Tabulka 4 Podíl hmotných prvků na jejich celkovém počtu, počet nehmotných prvků a počet spolků na 1000 obyvatel středního stavu v obcích MAS MC

místo	hmotné prvky ⁴	podíl hmotných prvků (%)	nehmotné prvky ⁵	počet spolků na 1000 obyvatel středního stavu	místo	hmotné prvky	podíl hmotných prvků (%)	nehmotné prvky	počet spolků na 1000 obyvatel středního stavu
Bílá Lhota	10	8,3	6	5,4	Měrotín	2	1,7	3	10,9
Bouzov	7	5,8	7	4,5	Mladeč	5	4,1	3	4,0
Červenka	2	1,7	2	1,4	Náklo	6	5,0	9	5,9
Dubčany	0	0,0	1	4,3	Přovice	0	0,0	4	4,4
Haňovice	0	0,0	3	6,6	Příkazy	21	17,4	5	3,9
Horka nad Moravou	2	1,7	3	1,3	Skrbeň	1	0,8	5	4,2
Cholina	7	5,8	4	5,3	Slavětín	0	0,0	1	4,6
Křelov-Břuchotín	5	4,1	4	2,4	Strukov	0	0,0	0	0,0
Liboš	0	0,0	1	1,6	Střeň	0	0,0	3	4,9
Litovel	40	33,1	15	1,5	Štěpánov	9	7,4	8	2,3
Luká	2	1,7	5	6,1	Vilémov	2	1,7	2	4,5

Zdroj: Národní památkový ústav 2016, rešerše internetových zdrojů, přímé dotazování; vlastní zpracování

⁴ Hmotnými prvky pro potřeby práce chápeme nemovité kulturní památky, zapsané na seznamu NPÚ

⁵ Mezi nehmotné prvky byl zařazen spolkový život, tedy sdružení a organizace působící v jednotlivých obcích. Ostatní zmíněné nehmotné prvky jsou z hlediska lokalizace do jednotlivých obcí obtížně zařaditelné

Obrázek 4 Podíl hmotných prvků na jejich celkovém počtu a počet nehmotných prvků v jednotlivých obcích na území MAS MC za rok 2015
(zdroj: ArcMap, ARCDATA PRAHA 2016, NPÚ, Nemovité památky, rešerše internetových zdrojů, přímé dotazování; vlastní zpracování)

Obrázek 4 znázorňuje podílové zastoupení hmotných prvků na jejich celkovém počtu (%) a počet nehmotných prvků v jednotlivých obcích sledovaného území⁶. Nejvyšší procentuální zastoupení hmotných prvků nalezneme na katastrálním území města Litovle. Jak již bylo uvedeno, tento fakt je zapříčiněn tím, že se jedná o populačně největší obec a zároveň o přirozené kulturní centrum oblasti již od 14. století. Zároveň se v Litovli nachází městská památková zóna čítající devatenáct památek z celkových 40. Druhý nejvyšší počet hmotných prvků nalezneme na území obce Příkazy, která je částečně tvořena vesnickou památkovou zónou. Naopak malá prostorová distribuce hmotných prvků se nachází v obcích: Haňovice, Pňovice, Strukov, Liboš, Střeň a Slavětín.

Největší zastoupení nehmotných prvků se nachází v Litovli, Štěpánově a Nákle, tedy v obcích patřících mezi populačně největší, kde působí mnoho místních sdružení, spolků a SDH. Jedinou obcí, která nedisponuje žádným nehmotným a hmotným prvkem je Strukov.

⁶ Mezi hmotné prvky jsou započítány i památky, tvořící chráněná památková území

6 ANALÝZA KULTURNÍCH UDÁLOSTÍ

Každoročně je ve sledovaném území organizováno velké množství kulturních akcí, ať regionálního či lokálního významu, ale také události s přesahem nadregionálním. Avšak pro organizaci kulturních událostí je zapotřebí, aby sledované území disponovalo dostatečnou kulturní infrastrukturou, což jsou objekty či instituce, které jsou obtížně zařaditelné do výše zmíněných kategorií prvků lokální kultury (*Rudová 2010*). Vzhledem k tomu, že tyto objekty a instituce přímo souvisí s organizací kulturní nabídky, jsou zahrnuty do této kapitoly.

6.1 Infrastruktura

MAS MC jakožto velký venkovský region s přirozeným spádovým centrem Litovel nabízí značnou kulturní nabídku, která je podpořena bohatou kulturní infrastrukturou, zahrnující především nemovitosti a instituce, které slouží jako zázemí a poskytují patřičné statky pro kulturní aktivitu. Zpravidla sem řadíme muzea, kulturní domy, divadla, kina, knihovny aj. (*Heřmanová a Patočka 2008*).

Důležitým obrazem kultury a lokálního života regionu bývají právě muzea. Rezidenti a návštěvníci sledovaného regionu mohou využít služeb sedmi muzeí a galerií, jejichž expozice jsou inspirovány především životem v regionu a jsou úzce spjaty s kulturněhistorickým vývojem místa, kde se nacházejí.

Prostory pro pořádání kulturních akcí nabízí několik kulturních center a domů:

- **Muzea/galerie** – Muzeum Litovel, Arboretum Bílá Lhota, Hanácké muzeum v Cholině, Hanácký skanzen, Muzeum Bouzov, expozice Javoříčko, soukromé muzeum harmonik v Litovli a soukromé muzeum ořezávátek v Cholině (*Mikroregion Litovelsko 2016*)
- **Kulturní centra**⁷ – KD Haňovice, Městský klub Litovel, Za sokolovnou Štěpánov a Sluňákov – centrum ekologických aktivit města Olomouce o.p.s (*přímé dotazování*)

Dále se v každé z členských obcí nachází interiéry sloužící jako prostory pro kulturní nabídku, v populačně větších obcích se jedná zejména o samostatné KD, v obcích menších pak o sály v hostincích apod.

---

⁷ Jedná se o nejvýznamnější a současně největší prostory pro kulturní nabídku

6.2 Aktéři kulturních událostí

Lokální aktéři působící na poli kulturního dění jsou různí, od jednotlivých osob, přes spolky, až po místní organizace, které se zaměřují pouze na organizaci kulturních událostí. V obecnosti můžeme připisovat za vliv jejich působení lokální patriotismus, sociální klima oblasti, či společný zájem. *(Heřmanová a Patočka 2008)*

Nejaktivnějším organizátorem kulturních událostí nejen v Litovli, ale v celé MAS MC je Městský klub Litovel (dále jen MK) zřizovaný městem Litovel, který pravidelně organizuje výstavy, divadla, kulturní představení, koncerty aj. Tyto kulturní události probíhají pravidelně každý týden, typy akcí se mění. Pravidelně MK pořádá divadelní představení (cca 6 za rok) a koncerty s předními českými umělci, dále farmářské trhy, vánoční kulturní události a Hanácké Benátky. Oblíbenými a hojně navštěvovanými akcemi se v posledních pěti letech staly vánoční oslavy pořádané na náměstí Přemysla Otakara v Litovli, jedná se především o Rozsvícení vánočního stromku a Slet mikulášů, čertů a andělů. *(Bc. Hana Vogelová, osobní sdělení)* Přehled počtu událostí a návštěvníků pořádaných MK viz přílohy.

V neposlední řadě také nesmíme opomenout lokální zájmová a občanská uskupení, která mají v jednotlivých obcích společný zájem k organizaci událostí, ať již tradičních za účelem udržování lokální identifikace nebo zábavných za účelem shromažďování rezidentů.

Mezi vůbec nejaktivnější lokální aktéry v obcích sledovaného území patří SDH.

Tabulka 5 Přehled neaktivnějších SDH dle četnosti organizace kulturních událostí

SDH	2014 ⁸	2015	2016 ⁹	celkem
Bouzov	0	3	2	5
Ješov ¹⁰	5	4	0	9
Chořelice ¹¹	1	4	3	8
Lhota nad Moravou ¹²	3	4	3	10
Mezice ¹³	2	4	1	7
Myslechovice ¹⁴	2	6	1	9
Náklo	2	3	3	8
Řimice ¹⁵	3	5	1	9

Zdroj: *Přehled kulturních, společenských a sportovních akcí v Litovli a okolí 2014, 2015, 2016, rešerše internetových zdrojů; vlastní zpracování*

Ve sledovaném území se nachází 38 SDH, které se podílí na tvorbě kulturní nabídky, ve většině případů však SDH pořádají pouze malé množství méně významných událostí. Tabulka 3 znázorňuje neaktivnější SDH, co do počtu pořádaných událostí na sledovaném území, jejichž události se staly návštěvníky vyhledávanými a pravidelně konanými. Vidíme, že neaktivnější je SDH Lhota nad Moravou, který pořádá rozsvícení vánočního stromku, dětské dny aj. Dále SDH Řimice mezi jehož tradiční akce patří Pochod pohádkovým lesem. V neposlední řadě nesmíme opomenout i SHD Chořelice, Myslechovice či Ješov. Vidíme, že pro rok 2016 je v plánu menší počet událostí, což může být zapříčiněno nedostatečnými finančními prostředky či pozdní organizací. To znamená, že jsou akce organizovány s krátkým časovým předstihem, konání akce oznamují organizátoři například měsíc před uskutečněním, proto není známo na počátku roku, kdy přehled vychází, zda bude akce pořádána.

⁸ Do dubna 2014 provedena rešerše internetových zdrojů. Od dubna 2014 byla data převzata současně z rešerše internetových zdrojů a ze zmiňovaného přehledu kulturních, společenských a sportovních akcí v Litovli a okolí

⁹ Na stránkách SDH Ješov nejsou uvedeny události pro rok 2016

¹⁰ Místní část obce Luká

¹¹ Místní část města Litovel

¹² Místní část obce Náklo

¹³ Místní část obce Náklo

¹⁴ Místní část města Litovel

¹⁵ Místní část obce Bílá Lhota

6.3 Kulturní události

Kulturní události mají výraznou ekonomickou a sociální roli, kdy jsou faktorem zvýrazňujícím a dotvářejícím celkový obraz regionu a současně působí jako motivace pro turismus (Getz 2007). Ačkoliv některé z lokálních a regionálních událostí mohou představovat určitý turistický potenciál, který může být rozvíjen, převážná část je orientována na lokální komunitu (Marková a Boruta 2012). Z toho tedy vyplývá, že události, u nichž můžeme zaznamenat turistický potenciál, který pomáhá zviditelnit kulturu daného regionu, jsou události s nadregionálním přesahem.

V následující podkapitole se autorka pokusí analyzovat a zhodnotit kulturní nabídku v jednotlivých obcích MAS MC za rok 2015 na základě subjektivní osobní znalosti regionu a přímého dotazování. Součástí bude také charakteristika nadregionálních událostí, které se pyšní největší návštěvností a rovněž si získaly určitou tradici a periodizaci.

6.3.1 Nadregionální události

Hanácké Benátky

Od roku 2001 se v Litovli pravidelně pořádá celoměstská kulturní akce s názvem Hanácké Benátky (dále jen HB). Akce probíhá každoročně na náměstí Přemysla Otakara a v přilehlých parcích. Na počátku měla akce spíše dobový nádech s kulturněhistorickou tematikou a jednalo se spíš o menší lokální akci s velmi nízkou návštěvností. V posledním desetiletí (po změně ředitele MK v roce 2007) získala akce spíše festivalový nádech a dostala se do regionálního podvědomí.

Jak již bylo uvedeno, jedná se o hudební festival s bohatým doprovodným programem. Hlavním a jediným organizátorem je MK Litovel, který pracuje pod záštitou města Litovle a zmíněnou akci pořádá od samého začátku. Cílem organizátorů je, aby Hanácké Benátky oslovily co nejvíce věkových kategorií, proto se také snaží program přizpůsobit tak, aby si na své přišli všichni návštěvníci akce. Na HB zpravidla vystupují přední čeští a slovenští interpreti, avšak v rámci festivalového dne dostávají prostor i místní zájmová uskupení, např. Hanačka, Hanácká mozeka či dětské zájmové organizace. (Bc. Hana Vogelová, osobní sdělení)

Mezi lety 2010 a 2013 se pohybovala návštěvnost mezi 5 až 6 tisíci osob. Od roku 2014 zaznamenávají pořadatelé značný pokles návštěvnosti, který byl zapříčiněn rekonstrukcí náměstí Přemysla Otakara, kdy musela být událost pořádána pouze na polovině běžné plochy.

Pokles může být také důsledkem snižujících se finančních příspěvků, kdy nemají organizátoři možnost tvořit poutavý program. Tabulka návštěvnosti je součástí příloh.

Litovelský otvírák

Minulý rok se uskutečnil již 11. ročník pivních slavností Litovelský otvírák, který probíhá pravidelně každým rokem v první polovině srpna v areálu litovelského pivovaru a patří mezi největší a nejnavštěvovanější kulturní události regionu. (*Litovel 2016*)

Ačkoliv se jedná o slavnosti litovelského piva a mezi hlavní cíl návštěvníků patří jeho degustace, akce současně nabízí bohatý kulturní program. Účastníci si mohou vybrat ze tří hudebních scén, které jsou rozděleny podle různých hudebních žánrů. V posledních pěti letech zde účinkovali interpreti z České i Slovenské republiky. Součástí akce jsou i prohlídky výrobních prostorů litovelského pivovaru a expozice historie pivovarnictví, které je se sledovaným územím úzce spjato. Pravidelná návštěvnost se pohybuje okolo 10 tisíc návštěvníků¹⁶ (*Olomoucký deník 2014*).

Kulturní festival Hradý CZ

Koncem léta 2016 proběhne 12. ročník oblíbeného letního kulturního festivalu Moravské hrady, který je moravskou odnoží celorepublikového festivalu HradýCZ. Vzhledem k tomu, že se akce koná v blízkosti českých a moravských hradů, má rovněž za cíl podporu cestovního ruchu a kulturních památek, v našem případě tedy hradu Bouzov. Stejně jako u dvou výše zmíněných kulturních akcí i Moravské hrady lákají své návštěvníky na nejznámější české a slovenské interprety. Rozdílem zůstává doba konání akce, kdy jsou České hrady třídní kulturní akcí. (*Moravské hrady 2016*) Z veřejně dostupných zdrojů nebylo možné zjistit návštěvnost události a aktér akce uvedené informace odmítl uvést. Na základě osobní zkušenosti však autorka potvrzuje vysokou návštěvnost a nadregionalitu akce.

Hody sv. Vavřince

Jedná se o kulturní událost, která je ve Štěpánově dodržována takřka 500 let. Návštěvnost hodů se v posledních letech pohybuje okolo deseti tisíc návštěvníků z celé ČR, což z události dělá největší hodové oslavy v Olomouckém kraji. Obec v posledních letech upouští od komerčního rázu hodů a snaží se jim navrátit původní tradiční ráz, kdy podporuje lokální řemeslníky a uskupení. Celkově je pak událost koncipována do tradičního lokálního obrazu. (*Olomoucký kraj 2015*)

---

¹⁶ Data jsou uvedena pouze z regionálního deníku, protože nebylo možné na oficiálních stránkách akce tuto informaci dohledat, současně nebyla informace poskytnuta ani pořadatelem akce

Všechny výše zmíněné kulturní události mají nadregionální charakter, protože je jejich kulturní nabídka atraktivní nejen pro rezidenty sledovaného území, ale současně i návštěvníky z okolních regionů, zejména pak Hrady CZ, Litovelský otvírák a Štěpánovské hody. Pravidelná návštěvnost se pohybuje okolo tisíců návštěvníků ročně. Autorka pozitivně hodnotí zejména fakt, že jsou události určitým způsobem spjaty se specifickými prvky regionu a jsou mimo jiné pořádány za účelem propagace daných lokálních prvků, což je velkým přínosem pro povědomí o regionu a jeho zviditelnění.

6.3.2 Regionální události

Podstatně početnější skupinou událostí ve sledovaném území jsou události, které dosahují regionálního významu. V obecnosti je můžeme definovat jako kulturní akce, které jsou významné pro celý region z hlediska rozvoje kultury, kulturní turistiky, povědomí o regionu a jsou navštěvovány rezidenty z celého regionu.

Celkem do této kategorie autorka zařadila 29 událostí, a to především na základě osobní znalosti a výsledků získaných šetřením s představiteli obcí a organizátory. Prvenství co do počtu regionálních událostí nese město Litovel, kde bylo v loňském roce uspořádáno 15 regionálních událostí. Jednalo se především o divadelní představení a koncerty známých českých interpretů, kdy se průměrný počet návštěvníků pohyboval okolo 420 osob na jednu akci (*Bc. Hana Vogelová, osobní sdělení*). Atraktivní byla také kulturní nabídka hradu Bouzov, který několikrát do roka pravidelně pořádá speciální tematické prohlídky vyhledávané návštěvníky nejen ze sledovaného regionu (*PhDr. Zuzana Šulcová, osobní sdělení*). Ostatní akce měly různé obsahové zaměření, avšak většina z nich byla komerčního charakteru, jedinou výjimkou je Pálení čarodějnic v Mezicích.

6.3.3 Lokální události

Z celkového počtu 423 kulturních událostí, které proběhly ve sledovaném území v roce 2015, mělo 390 akcí lokální charakter, tj. 92,2 %. Vzhledem ke značné převaze lokálních událostí, můžeme konstatovat, že činitelé kultury se zaměřují především na pořádání akcí, které převážně reflektují požadavky lokálních rezidentů¹⁷.

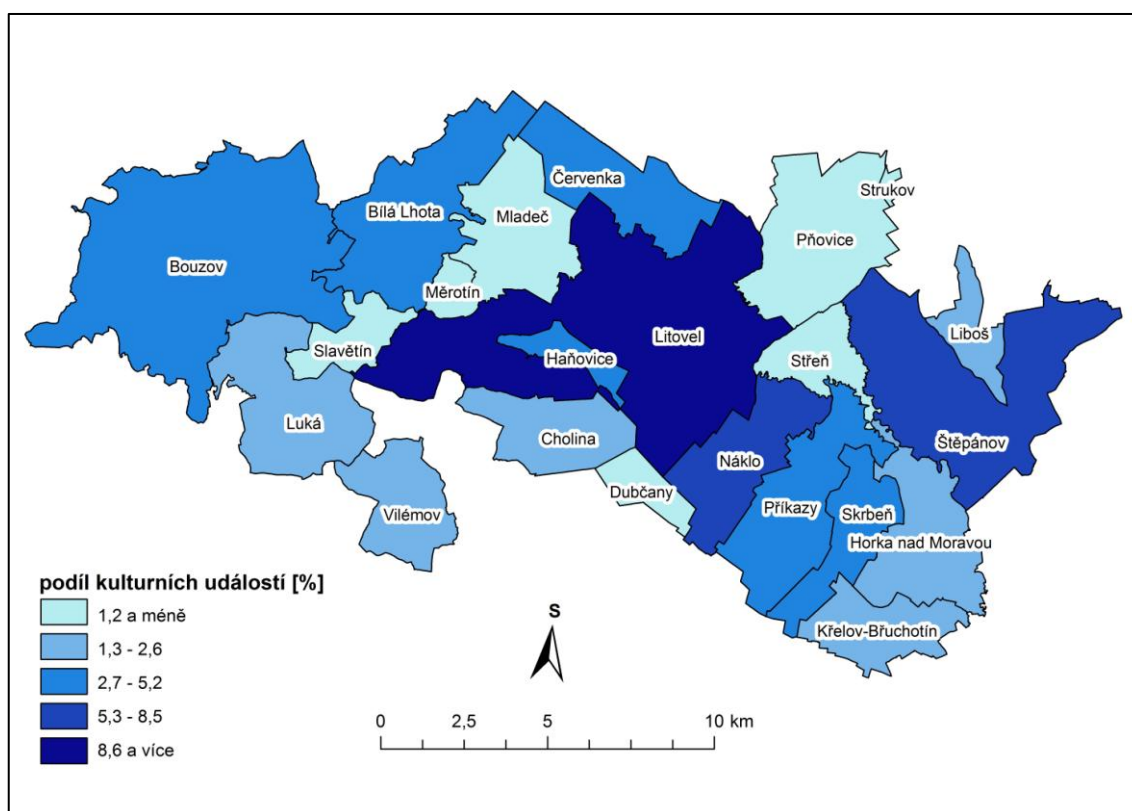
¹⁷ Lokálními rezidenty se myslí obyvatelé obce, ve které je akce konána a dále obyvatelé sousedních obcí

Obsahový rámec lokálních událostí můžeme dle autorkou získaných poznatků rozdělit do pěti základních kategorií:

- **tradiční a lidové zábavy** (pálení čarodějnic, stavění a kácení máje, vánoční a velikonoční oslavy aj.),
- **hudební akce** (zábavy, koncerty a lokální festivaly),
- **akce za účelem obecního sdružování** (plesy, karnevaly, obecní oslavy, aj.),
- **dětské akce s kulturním programem**
- **specifické události** (oslavy obecních a jiných výročí, ostatní události).

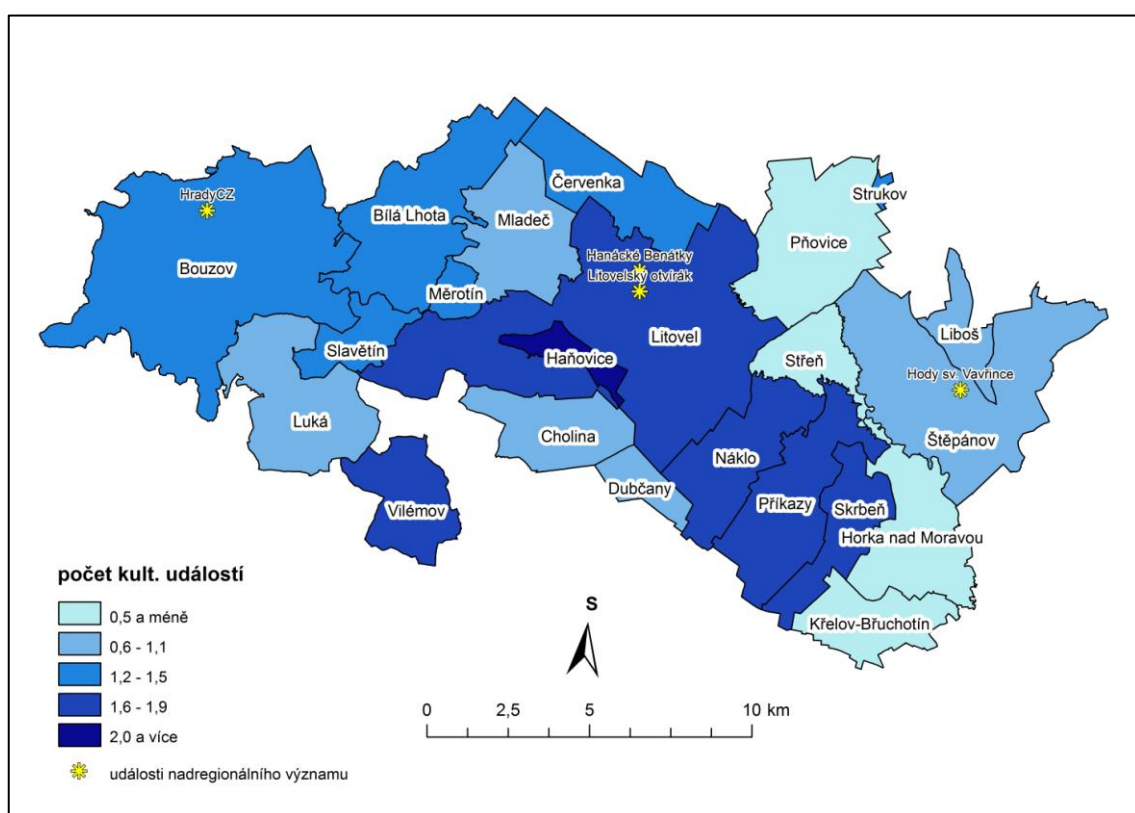
Největší zastoupení mají kategorie tradiční a lidové zábavy a hudební akce. Na základě získaných poznatků víme, že události tohoto typu byly pořádány v celém sledovaném území. Mírně odlišnou kulturní nabídku oproti ostatním obcím poskytovalo město Litovel, kde byly hojně organizovány lokální události vyšší kulturní úrovně, jimi se rozumí přednášky, vernisáže či výstavy.

Pro lepší představu o četnosti výskytu pořádaných událostí ve sledovaném regionu jsou vybrané ukazatele znázorněny pomocí map.

Obrázek 5 Podíl na celkovém počtu kulturních událostí za jednotlivé obce MAS MC v roce 2015 (zdroj: ArcMap, ARCDATA PRAHA 2016, *Přehled kulturních, společenských a sportovních akcí v Litovli a okolí 2015*, rešerše internetových zdrojů, přímé dotazování mezi představiteli obcí; vlastní zpracování)

Na obrázku 5 můžeme vidět podíl kulturních událostí v jednotlivých obcích na jejich celkovém počtu, které byly v roce 2015 ve sledovaném území uspořádány. Nejvíce událostí bylo uspořádáno ve městě Litovel, tento fakt je podpořen skutečností, že se jedná o populačně největší obec s nejvyšším počtem místních částí, tudíž je zde nejvyšší kulturní poptávka a současně nabídka. Celkově proběhlo na území Litovle 177 událostí, což činí téměř 42 % z celkového počtu. Bohatou kulturní nabídku v roce 2015 dále poskytly obce Štěpánov (8,5 %) a Náklo (6,9 %). Naopak nejméně událostí proběhlo v sedmi obcích, ve kterých bylo během roku 2015 uspořádáno 5 a méně akcí. Vůbec nejhůře co se kulturní nabídky týče, na tom byly obce Strukov a Dubčany. Na jejich území proběhly pouze dvě události.

Obrázek 6 Počet kulturních událostí v přepočtu na 100 obyvatel v obcích MAS MC v roce 2015 a lokalizace událostí nadregionálního významu (zdroj: ArcMap, ARCDATA PRAHA 2016, *Přehled kulturních, společenských a sportovních akcí v Litovli a okolí 2015, rešerše internetových zdrojů, přímé dotazování mezi představiteli obcí; vlastní zpracování*)

Obrázek 6 nám znázorňuje počet zorganizovaných kulturních událostí na 100 obyvatel za jednotlivé obce MAS MC a dále místa konání nadregionálních událostí. Při porovnání s obrázkem 4 můžeme vidět značné rozdíly, neboť některé z obcí, které disponují velkým procentuálním zastoupením kulturních událostí, jsou na tom co do počtu událostí na 100 obyvatel hůře.

Největší kulturní nabídka na 100 obyvatel byla v Haňovicích, což je zásluha místních aktivních spolků, které v přepočtu uspořádaly téměř 4 akce na 100 obyvatel obce. Druhou nejvyšší kategorii zastupuje pět obcí, ty v loňském roce nabídly od 1,6 do 1,9 akcí na 100 obyvatel. Naopak nejhůře jsou na tom celkově čtyři obce, z nichž dvě negativně figurovaly i v předchozí charakteristice (Pňovice a Střeň).

Závěrem kapitoly můžeme konstatovat, že sledovaný region v roce 2015 poskytl svým rezidentům a návštěvníkům bohatou kulturní nabídku prezentovanou 423 kulturními událostmi. Na základě získaných informací, můžeme říci, že v kulturní nabídce MAS MC dominují především lokální události, které reflektují určitý obraz obcí. Rovněž v regionu proběhlo 33 událostí s přesahem regionálním a nadregionálním, pro které je charakteristická vysoká návštěvnost, periodizace a určitá oblíbenost mezi návštěvníky, kteří se na tyto události každým rokem vrací.

Obce s nejvyšším počtem uspořádaných událostí jsou lokalizovány ve středu regionu (Litovel, Příkazy, Náklo), dále také ve východní části (Štěpánov) a v oblastech s horší dostupností do Litovle jakožto kulturního centra, které si tvoří svou vlastní kulturní nabídku. Naopak obce s nižší kulturní nabídkou se nachází v okolí Litovle. Je tedy možné, že rezidenti dojíždí za kulturou právě do Litovle a tudíž není pořádání událostí v těchto obcích lukrativní.

7 INSTITUCIONÁLNÍ FINANCOVÁNÍ KULTURNÍHO ROZVOJE

Aby byl možný udržitelný rozvoj určitého kulturního potenciálu, je zapotřebí mimo jiné také podporovat prvky (kulturní infrastruktura, hmotné a nehmotné prvky) jej tvořící. Podpora rozvoje regionu probíhá pomocí finančních prostředků z Evropské unie a také ze zdrojů státních, které jsou čerpány prostřednictvím MAS MC.

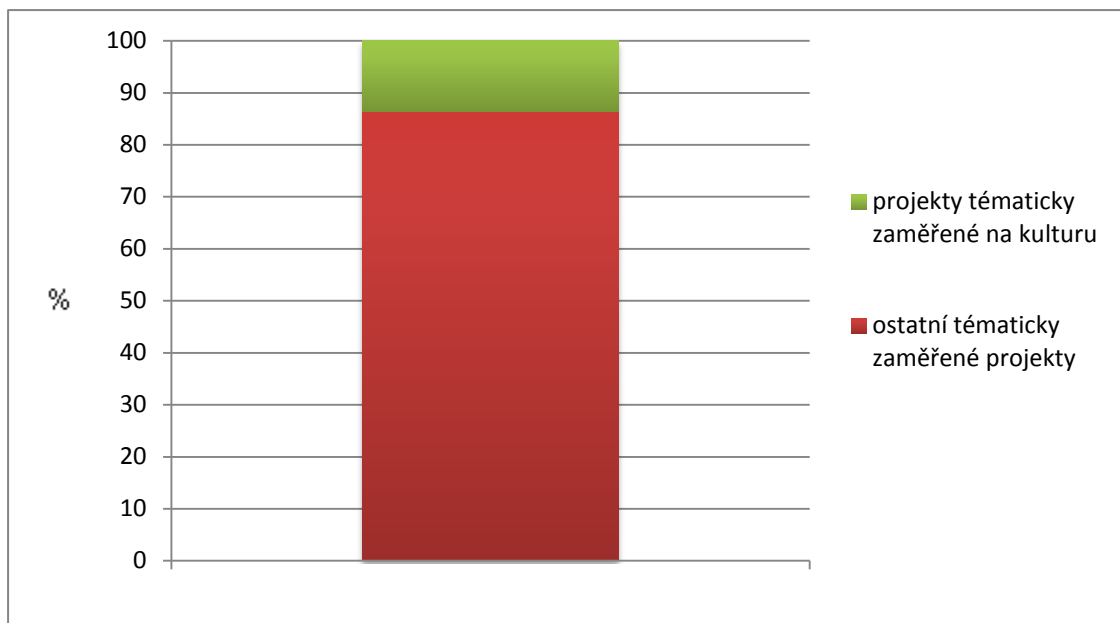
Hlavní princip, na jehož základě místní akční skupiny pracují, je princip partnerství, který závisí na spolupráci místních subjektů, jimiž jsou myšleny obce, svazky obcí, podnikatelé, státní neziskové organizace aj., tedy složky veřejného i soukromého sektoru (*Galvasová 2007*). Hlavním cílem MAS je pomocí spolupráce zvyšovat kvalitu života ve venkovských regionech, a to prostřednictvím financí z EU získávaných metodou LEADER. Metoda vychází z principu zdola-nahoru, tedy náměty vychází od subjektů MAS a nejsou nařizovány vyšší politickou mocí. (*Národní síť MAS 2016a*) MAS MC získává náměty od subjektů pomocí výzev, které vydává dvakrát ročně.

7.1 Přehled projektů realizovaných MAS MC ve strategickém období 2007–2013

Následující podkapitola se zabývá projekty, které byly zrealizované ve sledovaném území. Vzhledem k tomu, že je MAS MC v kontextu problematiky zdaleka nejvýraznější institucí, jsou řešeny pouze projekty vycházející čistě z intence MAS MC. Aby tato část přinesla relevantní poznatky, jsou zmiňovány pouze projekty, které se dotýkají a souvisí s kulturou a současně jejich realizace podpořila kulturní potenciál MAS MC.

Na území MAS MC bylo ve strategickém období 2007–2013 realizováno 14 projektů souvisejících s kulturním rozvojem, z celkových 101 podpořených projektů. Objem dotací určených na tyto projekty dosáhl 5 305 180 Kč z celkového objemu 41 754 011 Kč (tedy 12,8 %), který byl poskytnut žadatelům během sledovaného období. (*MAS Moravská cesta 2013*)

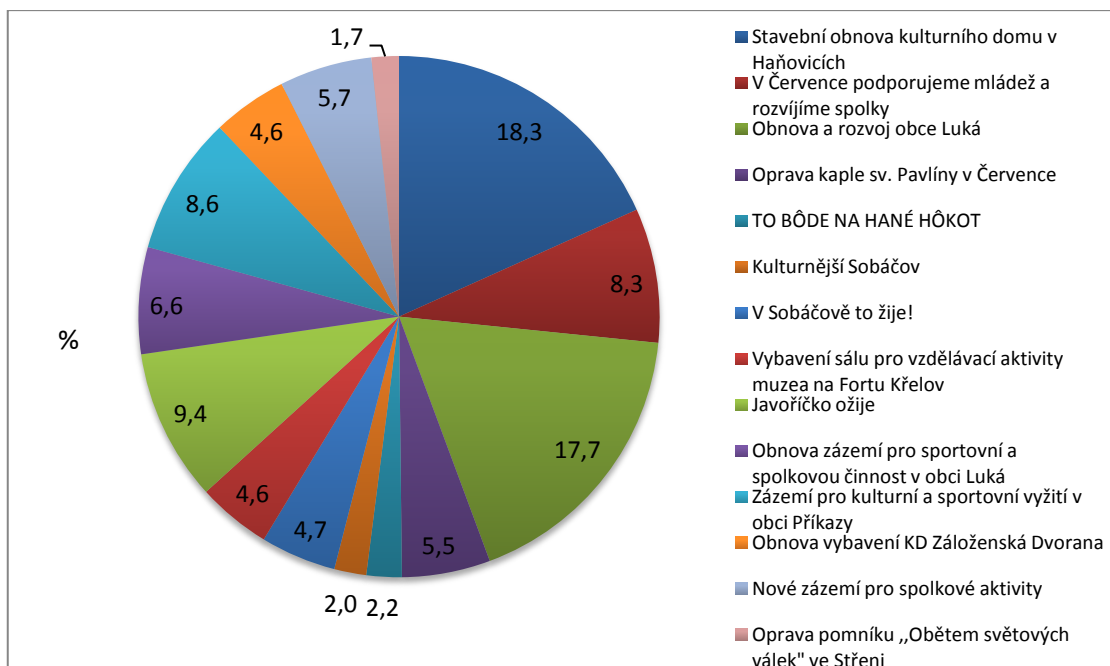

Obrázek 7 Podíl projektů tematicky zaměřených na kulturu na celkovém počtu provedených projektů

(zdroj: *Zpravodaj k realizaci Strategického plánu Leader Místní akční skupiny Moravská cesta, zima 2013*; vlastní zpracování)

Obrázek 7 znázorňuje podíl kulturně zaměřených projektů na celkovém počtu uskutečněných projektů v MAS MC. Kulturně zaměřené projekty uskutečněné pod hlavičkou MAS MC dosáhly 13,6 % na celkovém počtu uskutečněných projektů, jejich postavení tedy můžeme hodnotit jakožto dostačující, avšak nevelké. Z hlediska tematické struktury projektové realizace nelze přesněji všechny projekty zaměřené na kulturu vyjádřit, protože MAS MC řadí realizované projekty do šesti oblastí podpory (jejich přehled viz přílohy), z nichž ani jedna není tematicky zaměřena na kulturu. Tyto projekty byly vybrány ze tří různých oblastí podpory a jejich detailní popis je součástí příloh.

Obrázek 8 Podíly jednotlivých projektů na celkovém objemu dotací se zaměřením na kulturu (zdroj: Zpravodaj k realizaci Strategického plánu Leader Místní akční skupiny Moravská cesta, zima 2013; vlastní zpracování)

Na obrázku 8 vidíme, že „Stavební obnova kulturního domu v Haňovicích“ a „Obnova a rozvoj obce Luká“ jsou projekty, na jejichž realizaci byl vyčleněn nejvyšší objem dotací, v součtu téměř 2 miliony Kč. Jejich provedením byly podpořeny kulturní aspekty v jednotlivých obcích. Ostatní provedené projekty se v obecnosti týkají oprav a obnov prvků kulturní infrastruktury. (MAS Moravská cesta 2013)

7.2 Projekty spolupráce

MAS MC se během strategického období podílela na 5 projektech spolupráce, které mají za cíl posílení lokálních aktivit na základě vzájemné kooperace (*Národní síť MAS 2016b*). V následující tabulce jsou uvedeny pouze ty projekty spolupráce, které řeší kulturní aspekty.

Tabulka 6 Přehled projektů spolupráce během strategického období 2007–2013

název projektu	zapojené MAS (včetně MAS MC)	celková výše dotací ¹⁸	finanční prostředky určené MAS MC ¹⁹
Nové venkovské expozice a muzea	3	4 919 000 Kč	1 994 000 Kč
Nové zázemí pro činnost MAS a spolků na venkově	3	2 121 000 Kč	632 000 Kč
Mapování a studie obnovy technicko-historických památek na venkově	3	3 242 000 Kč	918 000 Kč
Kroje našich krajů	4	-	-
Příběhy našich kronik	5	-	-

Zdroj: *MAS Moravská cesta 2016c, projekty spolupráce; vlastní zpracování*

Můžeme vidět, že se MAS MC zapojila do pěti společných projektů během strategického období 2007–2013. Nejvyšší část finančních prostředků obdržela MAS MC na realizaci projektu Nové venkovské expozice a muzea. U zbylých projektů odpovídala výše dotace přibližně třetině z celkového objemu dotace. Výsledky projektů přinesly nové publikace o prvcích lokální kultury a nové prvky kulturní infrastruktury.

Ve sledovaném území bylo zrealizováno několik projektů se zaměřením na kulturu. Ve většině případů se však jednalo pouze o obnovy a stavební úpravy různých prvků kulturní infrastruktury a lokální kultury, které jsou bezesporu pro kulturní potenciál nezbytné, nicméně analýza prokázala nedostatečnost námětů dotýkajících se samotných kulturních událostí. Jejich podpora by mohla zvýšit atraktivitu některých z nich, přilákat více návštěvníků a tím zvýšit kulturní atraktivitu regionu, což by mohlo pozitivně ovlivnit autochtonní obyvatelstvo ve smyslu rozvoje cestovního ruchu, ekonomické podpory lokálních subjektů aj.

¹⁸ Některé z popisů projektů spolupráce neuvádí celkové výše dotací

¹⁹ Některé z popisů projektů spolupráce neuvádí finanční prostředky určené jednotlivým MAS

8 ZÁVĚR

Hlavním cílem bakalářské práce bylo zhodnocení kulturního potenciálu rozvoje MAS Moravská cesta, na základě výsledků z analytické části, které byly podloženy teoretickými poznatky. Teoretická část práce poskytuje detailní informace o kulturně-historickém vzniku, prostorovém rozložení a významu hlavních prvků a vybraných aspektů lokální a regionální kultury, jimiž je potenciál výrazně ovlivňován. Za zásadní část práce můžeme pokládat charakteristiku kulturně-historických památek, analýzu kulturních událostí a čerpání dotačních prostředků ve strategickém období 2007–2013, které autorka subjektivně hodnotí rozdílnými výzkumnými metodami.

Prvně se autorka zaměřila na charakteristiku vybraných hmotných prvků lokální kultury, které dle jejího subjektivního názoru patří mezi nejatraktivnější prvky regionu a působí jakožto tvůrci kulturního potenciálu sledované oblasti. Dle získaných výsledků lze říci, že region disponuje velkým množstvím hmotných prvků, které mají značný vliv na vývoj kulturního potenciálu. Autorka dále zjistila, že převážná část zmíněných hmotných prvků má notný nadregionální význam. Co se týče prvků nehmotných, nejvýrazněji z nich ovlivňují podobu regionální kultury spolky, jež jsou často aktéry kulturních událostí, konkrétně tedy SDH a folklórní spolky. Spolková aktivita je dominantní téměř ve všech obcích MAS MC, nejvíce však v populačně menších.

Následujícím záměrem byla analýza kulturních událostí, nejprve však musela být zhodnocena kulturní infrastruktura a činnost kulturních aktérů. Z šetření vyšlo, že kulturní infrastruktura je ve sledovaném území uspokojivá a poskytuje patřičné zázemí k organizaci událostí ve všech integrovaných obcích. Dostačující aktivitu vykazují i aktéři událostí, což dokazuje fakt, že bylo ve sledovaném území za rok 2015 pořádáno 423 událostí. Autorka zjistila, že mezi neaktivnější organizátory patří SDH, které nejvíce ovlivňují kulturní dění ve všech obcích (s výjimkou Litovle). V mnoha případech se také jedná o jediné iniciátory kulturního života v populačně menších obcích. Nejvýrazněji do kulturního dění v Litovli a jejím okolí zasahuje MK Litovel. Z analýzy samotných kulturních událostí lze vyvodit několik dílčích závěrů. V první řadě můžeme konstatovat, že sledovaný region disponuje velkou, tematicky rozmanitou kulturní nabídkou, jež je prezentována událostmi různých prostorových významů. Závěrem autorka konstatuje, že nabídka kulturních událostí je vysoká a dostatečná. Ačkoliv se z více jak 90 % jedná o události lokálního charakteru, poskytuje sledované území rovněž události regionálního a nadregionálního charakteru. Právě ty jsou pro region jedním

ze základních aspektů rozvoje kulturního potenciálu, protože jejich význam přesahuje regionální hranice.

Na závěr byla provedena stručná analýza projektů zrealizovaných prostřednictvím MAS MC na sledovaném území. Analýza prokázala, že pozice kulturně orientovaných projektů byla dostačující co do počtu a objemu poskytnutých dotací, avšak převážná část z nich byla monotónně zaměřena pouze na podporu určitých aspektů kultury.

Bylo zjištěno, že stav regionální kultury je na dobré úrovni nejen ve vztahu k místnímu obyvatelstvu, ale současně tvoří atraktivní image regionu pro jeho návštěvníky. Kulturní podmínky sledovaného území tedy disponují vysokým potenciálem dalšího rozvoje regionu. Jediným možným problémem do budoucna by mohla být nedostatečná finanční podpora kulturních událostí, které jsou pro potenciál nejdůležitějším podpůrným aspektem. Tento problém by mohla vyřešit MAS, pokud by zaměřila větší objem dotačních prostředků na podporu kultury samotné.

Práce by dále mohla být přínosem pro regionální aktéry působících na poli kulturního dění. Zkoumaných otázek spjatých s tímto tématem se nabízí celá řada, jedním z možných témat by mohla být komparativní analýza financování kultury více regionů. Zajímavé by také mohlo být současné téma, porovnávající dvě velikostně větší území. Rozsah bakalářské práce neposkytoval místo pro detailnější řešení všech nehmotných prvků, proto by se jimi autorka mohla zabývat v diplomové práci.

9 SUMMARY

The aim of this thesis was to evaluate whether the monitored area, which is formed by specific cultural factors and elements, has cultural potential or not. The thesis is based on theoretical knowledge of the dealt aspects, which are from literature and Internet sources. The work is also primarily based on an analysis which was carried out through telephone interviews and field observations of the specific area.

The theoretical part deals with defining various elements of culture, their description, spatial distribution and localization in the area. The findings shows that the studied region has satisfactory elements for forming the cultural potential. The crucial analytical part of the thesis was focused on the evaluation of cultural events which according to the results obtained are among the factors most influencing the cultural potential and its representation was above average. The institutional funding for the development of the cultural potential also brought results about the subsidies spent on various cultural projects. The results also showed the realization and establishment of new cultural projects in the strategic years 2007-2013, nonetheless, we can say that the realization of the projects was adequate but less significant for the development of the area.

Finally, the observations shows that the monitored area offers sufficient factors to form the cultural potential which may be used for its further development. The only known negative element for developing the area is not sufficient funding of the culture, which is primarily focusing on supporting the cultural infrastructure.

10 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Knižní zdroje:

BAKALA, Josef, Vladimír GOŠ, Ludmila HRŮZOVÁ, a kol. (1983): *Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. [Díl] 2, Severní Morava*. Praha: Svoboda. 357 s.

BARTOŠ, Josef. (1995): *Javoříčko: (pravda a legendy)*. Olomouc: Danal. 81 s. ISBN 8090148581.

BINEK, Jan. (2009): *Synergie ve venkovském prostoru: aktéři a nástroje rozvoje venkova*. Brno: GaREP. 116 s. ISBN 978-80-904308-0-8.

DEMEK, Jaromír, a kol. (1987): *Zeměpisný lexikon ČSR. Hory a nížiny*. Brno: Academia. 584 s.

FIALA, Jindřich. (2013): *Kuneš Sonntag: životní příběh z dvacátého století*. Praha: P3K. 189 s. ISBN 978-80-87343-15-9.

GALVASOVÁ, Iva. (2007): *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. Brno: Georgetown. 138 s. ISBN 978-80-86251-20-2.

GETZ, Donald. (2007): *Event studies. Theory, research and policy for planned events*. Oxford: Elsevier Butterworth-Heinemann. 432 p. ISBN 10: 0-7506-6959-4

HEŘMANOVÁ, Eva a Pavel CHROMÝ. (2009): *Kulturní regiony a geografie kultury: kulturní realie a kultura v regionech Česka*. Praha: ASPI. 348 s. ISBN 978-80-7357-339-3.

KUČA, Karel. (1998): *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Libri. 577 s. ISBN 80-85983-15-X.

Lidový rok na Hané. Olomouc: Olomoucký kraj, 2011. 31 s. ISBN 978-80-87535-22-6.

MARKOVÁ, Blanka a Tomáš BORUTA. (2012): *The potential of cultural events in the peripheral rural Jesenicko region*. AUC Geographica, no. 47, p. 45–52.

PATOČKA, Jiří a Eva HEŘMANOVÁ. (2008): *Lokální a regionální kultura v České republice: kulturní prostor, kulturní politika a kulturní dědictví*. Praha: ASPI. 199 s. ISBN 978-80-7357-347-8.

PERLÍN, Radim, Silvie KUČEROVÁ a Zdeněk KUČERA. (2010): *Typologie venkovského prostoru Česka*. Geografie, 115, č. 2, s. 161–187.

PLAČEK, Miroslav. (1996): *Hrady a zámky na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Libri. 439 s. ISBN 80-85983-08-7.

RUDOVÁ, Pavla. (2010): *Kulturněhistorický potenciál: možnosti jeho hodnocení na příkladu 3 periferních regionů*. Ekonomika a management 4/2011, s. 1–17

ŠIK, Lubomír. (1994): *Litovelské paměti*. Litovel: Městský klub. 247 s.

TURKOVÁ, Marie. (2011): *Jan Opletal: známý či neznámý hrdina*. Olomouc: Baštan. 71 s. ISBN 978-80-87091-26-5.

Měsíční přehled kulturních, společenských a sportovních akcí v Litovli a okolí 2014, 2015 a 2016

Výroční zpráva MK Litovel 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014 a 2015

Zpravodaj k realizaci Strategického plánu Leader Místní akční skupiny Moravská cesta, zima 2013

Internetové zdroje:

ČESKÁ OBEC SOKOLSKÁ: Mapa žup a jednot. [online]. [2016] [cit. 2016-03-21]. Dostupné z WWW: <http://www.sokol.eu/mapa?akce=false>

ČESKÁ TELEVIZE: Domácí zpravodajství. [online]. [2014] [cit. 2016-03-13]. Dostupné z WWW: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/1032974-bouzov-zustava-statu-podle-npu-byl-zabaven-jiz-po-valce>

ČESKÉ DÁLNIČE: Rychlostní silnice R35. [online]. [2016] [cit. 2016-02-25]. Dostupné z WWW: <http://www.ceskedalnice.cz/dalnice/d35/>

ČESKÉ DRÁHY: Mapy železniční sítě. [online]. [2016] [cit. 2016-02-26]. Dostupné z WWW: <http://www.cd.cz/mapa/>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: Počet obyvatel v obcích České republiky. [online]. [2016a] [cit. 2016-02-22]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112015>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: Městská a obecní statistika. [online]. [2016b] [cit. 2016-02-22]. Dostupné z WWW: <https://vdb.czso.cz/mos/okres.jsp?k=CZ0712>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: Historický lexikon České republiky 1869-2005. [online]. [2006] [cit. 2016-02-22]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/historicky-lexikon-obci-ceske-republiky-2001-877ljn6lu9>

FOLKLORWEB: Folklor a lidová kultura na Moravě. [online]. [2016] [cit. 2016-03-19]. Dostupné z WWW: <http://www.folklorweb.cz/regiony/hana.php>

FORT KŘELOV: Fortová pevnost Olomouc. [online]. [2016] [cit. 2016-03-15]. Dostupné z WWW: <http://www.forty.cz/index.php?c=13>

HANÁCKÉ SKANZEN V PŘÍKAZÍCH: O skanzenu. [online]. [2016] [cit. 2016-03-08]. Dostupné z WWW: <http://www.hanackeskanzen.cz/cs/o-skanzenu>

HANAČKA: Folklorní soubor z Litovle. [online]. [2016] [cit. 2016-03-20]. Dostupné z WWW: <http://www.hanacka-litovel.cz/historie.html>

HBI ČR: On-line databáze firem. [online]. [2016] [cit. 2016-02-27]. Dostupné z WWW: <http://www.hbi.cz/index.php?Lang=cs>

CHKO LITOVLESKÉ POMORAVÍ: Správa CHKO Litovelské Pomoraví. [online]. [2016] [cit. 2016-02-24]. Dostupné z WWW: <http://litovelskepomoravi.ochranaprirody.cz/charakteristika-oblasti/vodopis/>

JESKYNĚ ČR: Mladečské jeskyně. [online]. [2016] [cit. 2016-03-05]. Dostupné z WWW: <http://www.jeskynecr.cz/cz/jeskyne/mladecske-jeskyne/o-jeskyne/charakteristika/>

JAVOŘÍČKO: Turistický informační portál. [online]. [2016] [cit. 2016-03-08]. Dostupné z WWW: <http://javoricko.cz/index.php>

KOS: Občanské sdružení. [online]. [2016] [cit. 2016-03-15]. Dostupné z WWW: <http://www.kos-os.cz/kos-2/>

LITOVEL: Všechny akce. [online]. [2016] [cit. 2016-03-29]. Dostupné z WWW: <http://www.litovel.cz/5-akce/12-litovelsky-otvirak.htm>

MAS MORAVSKÁ CESTA: Kdo jsme. [online]. [2016a] [cit. 2016-02-22]. Dostupné z: <http://www.moravska-cesta.cz/z-moravske-cesty-kdo-jsme/>

MAS MORAVSKÁ CESTA: [online]. [2016b] [cit. 2016-02-22]. Dostupné z WWW: <http://www.moravska-cesta.cz/co-noveho/>

MAS MORAVSKÁ CESTA: Projekty spolupráce. [online]. [2016c] [cit. 2016-04-11]. Dostupné z WWW: <http://www.moravska-cesta.cz/pribehy-nasich-kronik/>

MAS MORAVSKÁ CESTA: Zpravodaje. [online]. [2013] [cit. 2016-04-11]. Dostupné z WWW: <http://www.moravska-cesta.cz/dbimg/zpravodaj-moravska-cesta-zima-2013.pdf>

MĚSTO LITOVEL: Historie města. [online]. [2016a] [cit. 2016-03-05]. Dostupné z WWW: <http://www.litovel.eu/cs/turistika/historie-mesta.html>

MĚSTO LITOVEL: Turistika. [online]. [2016b] [cit. 2016-03-13]. Dostupné z WWW: <http://www.litovel.eu/cs/turistika/prochazka-litovli/>

MIKROREGION LITOVELSKO: Turistické cíle. [online]. [2016] [cit. 2016-03-08]. Dostupné z WWW: http://www.litovelsko.eu/dr-cs/k-turisticke-cile/#dr_view_style=full;skat=51;r=0;page=1

MORAVSKÉ HRADY: Letní kulturní festival. [online]. [2016] [cit. 2016-03-20]. Dostupné z WWW: <http://www.moravskehrady.cz/cz/festival/>

NÁRODNÍ INFORMAČNÍ A PORADENSKÉ STŘEDISKO PRO KULTURU: Centrum informací a statistik kultury. [online]. [2014] [cit. 2016-03-15]. Dostupné z WWW: <http://www.niposmk.cz/?p=20207>

NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV: Světové dědictví, NKP, chráněná území. [online]. [2016] [cit. 2016-03-15]. Dostupné z WWW: <http://monumnet.npu.cz/chruzemi/list.php?KrOk=Ok&Nazev=&KodKr=71&KodOk=7102>

NÁRODNÍ SÍŤ MAS: Místní akční skupiny. [online]. [2016a] [cit. 2016-04-11]. Dostupné z WWW: <http://nmascr.cz/o-nas/mistni-akcni-skupiny/>

NÁRODNÍ SÍŤ MAS: MAS Moravská cesta. [online]. [2016b] [cit. 2016-04-11]. Dostupné z WWW: <http://database.nmascr.cz/Mas/84/MAS-Moravska-cesta-z-s/projekty-spoluprace>

OLOMOUCKÝ DENÍK: Zprávy. [online]. [2014] [cit. 2016-04-10]. Dostupné z WWW: http://olomoucky.denik.cz/zpravy_region/litovelsky-otvirak-nabidne-skupiny-mig-21-mandrage-i-pivni-specialy-20140807.html

OLOMOUCKÝ KRAJ: Hody sv. Vavřince ve Štěpánově u Olomouce. [online]. [2015] [cit. 2016-03-15]. Dostupné z WWW: <https://www.kr-olomoucky.cz/hody-sv-vavrince-ve-stepanove-u-olomouce-aktuality-4643.html>

PANTLA: Národopisný soubor Pantla. [online]. [2016] [cit. 2016-03-21]. Dostupné z WWW: <http://pantla.cz/index.htm>

ŘEDITELSTVÍ SILNIC A DÁLNIC: Mapa silniční a dálniční sítě Olomouckého kraje. [online]. [2016] [cit. 2016-02-21]. Dostupné z WWW: <https://www.rsd.cz/wps/portal/web/Silnice-a-dalnice/mapy>

VÝZKUMNÝ ÚSTAV VODOHOSPODÁŘSKÝ T. G. MASARYKA: Oddělení geografických informačních systémů. [online]. [2016] [cit. 2016-02-29]. Dostupné z WWW: <http://www.dibavod.cz/24/charakteristiky-toku-a-povodi-cr.html?PHPSESSID=300a5f0ee882157d6fe0f4dafb381259>

PŘÍLOHY

Příloha 1 Přehled realizovaných projektů zaměřených na kulturu za strategické období 2007–2013

Příloha 2 Počet zrealizovaných projektů za jednotlivé oblasti podpory ve strategickém období 2007–2013

Příloha 3 Přehled pořádaných akcí MK Litovel a počet jejich návštěvníků mezi lety 2007–2015

Příloha 4 Přehled tradičních periodicky pořádaných kulturních událostí v MAS MC

Příloha 5 Počet událostí dle významnosti, jejich podíl na celkovém počtu a počet událostí na 100 obyvatel za rok 2015

Příloha 6 Návštěvnost kulturních událostí pořádaných na státním hradě Bouzov za rok 2015

Příloha 7 Míra návštěvnosti Hanáckých Benátek a výše dotace od OK

Příloha 8 Přehled spolků ve sledovaném území dle zaměření

Příloha 1

žadatel	název projektu	cena		rok realizace	podíl na celkovém objemu dotací zaměřených na kulturní projekty [%]
obec Haňovice	Stavební obnova kulturního domu v Haňovicích	969 400 Kč	Fiche 2 -Na venkově se bude žít lépe	2008	18,3
obec Červenka	V Července podporujeme mládež a rozvíjíme spolky	442 190 Kč	Fiche 2 -Na venkově se bude žít lépe	2008	8,3
obec Luká	Obnova a rozvoj obce Luká	940 621 Kč	Fiche 1 - Kvalitnější život v našich obcích	2009	17,7
obec Červenka	Oprava kaple sv. Pavlína v Července	291 069 Kč	Fiche 5 - Budoucnost regionu je v našich tradicích	2010	5,5
tělocvičná jednota Sokol Řimice	TO BŮDE NA HANÉ HŮKOT	116 010 Kč	Fiche 2 -Na venkově se bude žít lépe	2010	2,2
Přátelé Sobáčovského rybníka	Kulturnější Sobáčov	105 408 Kč	Fiche 2 -Na venkově se bude žít lépe	2010	2,0
Přátelé Sobáčovského rybníka	V Sobáčově to žije!	248 658 Kč	Fiche 2 -Na venkově se bude žít lépe	2011	4,7
Fortový věnec	Vybavení sálu pro vzdělávací aktivity muzea na Fortu Křelov	242 946 Kč	Fiche 2 -Na venkově se bude žít lépe	2011	4,6
Nové Javoříčko	Javoříčko ožije	499 856 Kč	Fiche 1 - Kvalitnější život v našich obcích	2012	9,4
obec Luká	Obnova zázemí pro sportovní a spolkovou činnost v obci Luká	351 009 Kč	Fiche 2 -Na venkově se bude žít lépe	2012	6,6
obec Příkazy	Zázemí pro kulturní a sportovní vyžití v obci Příkazy	457 122 Kč	Fiche 2 -Na venkově se bude žít lépe	2012	8,6
obec Cholína	Obnova vybavení KD Záloženská Dvorana	246 225 Kč	Fiche 2 -Na venkově se bude žít lépe	2012	4,6
obec Liboš	Nové zázemí pro spolkové aktivity	304 610 Kč	Fiche 2 -Na venkově se bude žít lépe	2013	5,7
obec Střeň	Oprava pomníku „Obětem světových válek" ve Střeni	90 056 Kč	Fiche 5 - Budoucnost regionu je v našich tradicích	2013	1,7

Zdroj: Zpravodaj k realizaci Strategického plánu Leader Místní akční skupiny Moravská cesta, zima 2013; vlastní zpracování

Příloha 2

oblast podpory	název oblasti podpory	počet realizovaných projektů
Fiche 1	Kvalitnější život v našich obcích	21
Fiche 2	Na venkově se bude žít lépe	51
Fiche 3	Od Bouzova vítr věje ... v Pomoraví se něco děje	5
Fiche 4	Cesta k oživení Litovelska a Pomoraví	7
Fiche 5	Budoucnost regionu je v našich tradicích	11
Fiche 6	Rozvíjíme řemesla a živnosti	4

Zdroj: Zpravodaj k realizaci Strategického plánu Leader Místní akční skupiny Moravská cesta, zima 2013; vlastní zpracování

Příloha 3

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
pořádaných akcí ²⁰	111	105	113	141	156	204	171	195	194
počet návštěvníků	25 000	27 000	27 000	28 000	29 000	28 000	29 000	28 000	31 000
částečná organizace ²¹	0	263	269	325	424	359	267	113	89

Zdroj: Výroční zpráva MK Litovel 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014 a 2015; vlastní zpracování

²⁰ Součástí jsou i semináře a zájmové aktivity pořádané MK Litovel (Taneční, Latinskoamerické tance, aj.)

²¹ Částečnou organizací se rozumí spolupořadatelství, technický dozor, úklid a jiná příprava akcí jiných pořadatelů

Příloha 4

Název	Popis
Balony nad Bouzovem	Lety balónů s doprovodným programem
Velký letní karneval Tři Dvory	Tradiční událost
Bouzovská třícítka	Dálkový pochod
Dny evropského dědictví Litovel	Folklorní a společenská akce
HradyCZ	Hudební festival
Klozovské hody	Folklorní a společenská akce
Litovelské Benátky	Kulturně hudební festival
Litovelské kulturní léto	Hudební večery
Litovelský otvírák	Kulturně hudební festival
Pochod pohádkovým lesem	Tradiční dětská akce
Recesfest	Motorový závod s hudebním festivalem
Slet čarodějnic v Mezicích	Tradiční akce
Štěpánovské hody sv. Vavřince	Tradiční událost
Tradiční hody Červenka	Tradiční událost
Uctění památky Jana Opletala	Pietní akt
Vatra Červenka	Pietní akt a taneční zábava

Zdroj: *Přehled kulturních, společenských a sportovních akcí v Litovli a okolí 2015, řešerše internetových zdrojů, přímé dotazování; vlastní zpracování*

Příloha 5

místo konání	nadregionální události	regionální události	lokální události	součet	počet kult. událostí na 100 obyvatel	podíl kult. událostí [%]
Bílá Lhota	0	1	13	14	1,3	3,3
Bouzov	1	8	13	22	1,4	5,2
Červenka	0	1	17	18	1,3	4,3
Dubčany	0	0	2	2	0,9	0,5
Haňovice	0	1	17	18	4,0	4,3
Horka nad Moravou	0	1	10	11	0,5	2,6
Cholina	0	0	6	6	0,8	1,4
Křelov-Břuchotín	0	0	9	9	0,5	2,1
Liboš	0	0	6	6	1,0	1,4
Litovel	2	15	160	177	1,8	41,8
Luká	0	0	8	8	1,0	1,9
Měrotín	0	0	4	4	1,5	1,0
Mladeč	0	0	5	5	0,7	1,2
Náklo	0	2	27	29	1,9	6,9
Pňovice	0	0	3	3	0,3	0,7
Příkazy	0	0	21	21	1,6	5,0
Skrbeň	0	0	19	19	1,6	4,5
Slavětín	0	0	3	3	1,4	0,7
Strukov	0	0	2	2	1,4	0,5
Střeň	0	0	3	3	0,5	0,7
Štěpánov	1	0	35	36	1,1	8,5
Vilémov	0	0	7	7	1,6	1,7

Zdroj: Přehled kulturních, společenských a sportovních akcí v Litovli a okolí 2015, řešerše internetových zdrojů, přímé dotazování; vlastní zpracování

Příloha 6

název události	významnost	počet návštěvníků
Čarodejnice na hradě	regionální	476
Oživé postavy	lokální	246
Putování s večerníčkem	regionální	1324
Víkend s princeznou Šahrazád	regionální	1670
Bouzovský mumraj aneb Markraběte Jošta turnaj	regionální	3773
Večerní promítání	lokální	337
Zpívané prohlídky	regionální	578
Duchové a strašidla	lokální	509
Adventní prohlídky	lokální	307
Vánoční hrad Bouzov	regionální	825
Silvestrovská prohlídka	lokální	325

Zdroj: *Hrad Bouzov*, PhDr. Zuzana Šulcová – kastelánka; vlastní zpracování

Příloha 7

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
počet návštěvníků	5356	6477	5410	5261	3390	3431
dotační prostředky z OK ²² (Kč)	200 000	200 000	150 000	100 000	60 000	50 000

Zdroj: MK Litovel, Bc. Hana Vogelová; vlastní zpracování

---

²² OK je zkratka pro Olomoucký kraj

Příloha 8

obec	občanská sdružení	TJ/Sokol	SDH	senior klub	obec	občanská sdružení	TJ/Sokol	SDH	senior klub
Bílá Lhota	1	1	4	0	Měrotín	1	1	1	0
Bouzov	2	1	3	1	Mladeč	1	1	1	0
Červenka	0	1	1	0	Náklo	3	2	3	1
Dubčany	0	0	1	0	Pňovice	1	1	1	1
Haňovice	1	1	1	0	Příkazy	0	2	2	1
Horka nad Moravou	0	1	1	1	Skrbeň	2	1	1	1
Cholina	1	1	1	1	Slavětín	0	0	1	0
Křelov - Břuchotín	1	1	1	1	Strukov	0	0	0	0
Liboš	0	0	1	0	Střeň	0	1	1	1
Litovel	4	2	8	1	Štěpánov	2	3	2	1
Luká	2	1	2	0	Vilémov	0	1	1	0

Zdroj: Rešerše internetových zdrojů, přímé dotazování; vlastní zpracování